

11

'Tenkil Sürecinde Kaçırılmalar' paneli geniş katılımıla gerçekleştirildi

20

Göçmen öğrencilerden Almanya'da büyük başarı

35

Ahmet Burhan Ataç'ın hayatı İngilizce çizgi roman oldu

PEACEFUL

ACTIONS PLATFORM

İNSAN HAKLARI BÜLTENİ
HAZİRAN 2021 SAYI:6

**Alman hükümeti
Orhan İnandı'nın
akıbetini sordu**

S2

Alman hükümeti Orhan İnandı'nın akıbetini sordu

Alman hükümeti, Haziran ayı başından beri kendisinden haber alınamayan Türkiye kökenli Kirgizistan vatandaşı Orhan İnandı'nın akıbetini Bişkek hükümetine sordu ve yaşanan belirsizlikten duyduğu endişeyi dile getirdi. Almanya Dışişleri Bakanlığı, Yeşiller Partili Federal Meclis Milletvekili Cem Özdemir'in hükümete yönelttiği soru önergesine cevaben "Federal Hükümet Kirgizistan'da kaybolan Orhan İnandı hakkında Kirgiz hükümeti ile 3 Haziran'da konuşmuştur. Görüşmede belirsizliği süren vaka hakkında endişesini dile getirmiştir" ifadesi yer aldı.

Cem Özdemir sunduğu önergede "Federal Hükümet, Türk hükümeti tarafından kaçırıldığı ve Bişkek'teki Türkiye Büyükelçiliği'nde tutul-

duğu tahmin edilen Türk-Kirgiz Sapat Okulları'nın Başkanı Orhan İnandı'nın olayını Kirgiz hükümeti ile görüştü mü, (görüşüyse tarih, içerik ve görüşülen kişileri listelejiniz) ve Federal Hükümet benzer bir olayın Almanya'da olmayacağını garantileyebilir mi?" sorusunu iletti. Federal Hükümet ise ellerinde Almanya'da söz konusu vakaya benzer bir tehlikeye işaret eden somut ipuçları olmadığını, olması halinde yasal sorumlulukları çerçevesinde bunların üzerine gideceği cevabını verdi.

Önergeyi yöneltten Cem Özdemir, verdiği bir demeçte, Orhan İnandı'nın iki haftadan fazla süredir kayıp olduğunu belirtip, Alman hükümetinin bunu Bişkek hükümeti ile görüşmesinin doğru ve gerekli olduğunu söyledi. Özdemir ila-

REYHAN İNANDI:

Bence eşimi ka-
çıracaklardı an-
cak beklemedik-
leri kadar güçlü
bir dayanışma ve
kamuoyu deste-
ği, tahminlerinin
üzerinde bir siyasi
baskı ve uluslara-
rası dayanışmayı
görünce başara-
madılar.

veten, "Dünya çapında sürgünde yaşayan Tür-
kiye kökenliler için tehlike sürüyor. Belarus'ta
veya Türkiye'de, nerede olursa olsun, insanların
kaçırılması devlet terörüdür ve böylesi olayların
bir sonucu da olmalıdır" diye konuştu.

"EŞİMİN NEREDE OLDUĞUNU BİLMİYORUZ"

Orhan İnandı'nın eşi, dört çocuk anne-
si Reyhan İnandı, "Eşimin nerede olduğuna dair
hâlâ hiçbir bilgi yok" diyor ve "Çok endişeli-
yiz" diye ekliyor. Reyhan İnandı eşiyile en son 31
Mayıs akşamı haberleşmiş. Daha sonra defalar-
ca denemesine rağmen ona ulaşamamış. Bu-
nun üzerine endişelenerek aramaya başlamış-
lar ve boş aracı bulmuşlar. Sorumlu emniyet
birimlerine eşinin kayıp olduğunu bildirerek bu-
lunması için başvuru yapmışlar. O süre zarfında
kendisine hem Kırgızistan'dan hem de yurt dı-
şından çok sayıda telefon geldiğini ve bunlarda
eşinin kaçırıldığı ve Bışkek'teki Türk Büyükel-
çiliğinde tutulduğuna dair bilgilerin yer aldığını
söylüyor. "Bundan şüphelenmek ve endişelen-
mek için önümüzde yeterince başka örnekler
vardı zaten" diye konuşuyor. Reyhan İnandı, id-
dialar üzerine Türk Büyükelçiliği'ne de başvur-
duğunu, eşinin akıbetini sorduğunu ancak ce-
vap alamadığını belirtiyor.

"Bence eşimi kaçıracaklardı ancak bekle-
medikleri kadar güçlü bir dayanışma ve kamu-
oyu desteği, tahminlerinin üzerinde bir siyasi

baskı ve uluslararası dayanışmayı görünce ba-
şaramadılar." diye anlatıyor. "Bize burada halk,
yüzlerce mezunumuz ve aileleri destek veriyor"
diye ekliyor. Orhan İnandı'nın kaybolmasından
sonra başta Türkiye Büyükelçiliği önu olmak
üzere Kırgızistan'da farklı yerlerde gösteriler dü-
zenlenmişti.

ANKARA İNANDI'NIN İADESİNİ 2019 YILINDA İSTEDİ

Reyhan ve Orhan İnandı, 1995'te gittikle-
ri Kırgızistan'da "Sebat Okulları" adıyla okullar
zinciri kurmaya başladı. "Cemaat Okulları" diye
de bilinen okullar, Reyhan İnandı'nın verdiği bil-
giye göre 15 Temmuz darbe girişiminden son-
ra Kırgızistan Eğitim Bakanlığı'na devredildi ve
müfredatını da bakanlığın belirlediği bu okul-
lar Sapat Okulları adını aldı. Halen kendi veri-
lerine göre dört ilkokul, 16 lise, bir uluslararası
okul ile bir de üniversitesi bulunan okullarda
eğitimin ağırlıklı olarak İngilizce yapıldığı, ilave-
ten Kırgızca, Rusça ve Türkçe dersler de verildi-
ği bildiriliyor.

DW Türkçe'ye konuşan Reyhan İnandı, eşi-
nin kaybolmasından sonra, Türkiye'nin Gü-
len yapılanması bağlantısı gerekçe gösterilerek
2019'da iadesinin talep edildiğini ancak Kırgız
vatandaşı olması sebebiyle Ankara'nın iade ta-
lebinin reddedildiğini öğrendiklerini belirtiyor.

Reyhan İnandı, "Biz Kırgızistan'a 1995'te
geldik, yedi aylık evliyedik ve daha 20'li yaşlar-

CEM ÖZDEMİR:

Nerede olursa olsun, insanların kaçırılması devlet terörüdür ve böylesi olayların bir sonucu da olmalıdır.

daydık. Bizim bütün çocuklarımız burada doğdu, kendilerini buralı görüyorlar, şu yaşadığımız korkunç olaya rağmen buradan gitmek istemiyorlar. Biz Kırgızistan'ı ve halkını çok sevdik, onlar da bize çok hürmet gösterdi. Halkı eğitime çok önem veriyor, hem kız çocukları hem de erkek çocukları için eğitimi önemli görüyor. Burada kabul gördük, okullarımız 15 bin mezun verdi" diye konuşuyor.

"MİT DEĞİL, KIRGIZ İSTİHBARATI KAÇIRDI" İDDİASI VAR

Türkiye, 15 Temmuz darbe girişiminden sorumlu tuttuğu Gülen yapılanmasına karşı farklı ülkelerde operasyonlar düzenliyor. Son olarak geçen ayın sonunda Fethullah Gülen'in yeğeni Selahaddin Gülen Kenya'da yakalanıp Türkiye'ye getirilmişti. Önceki yıllarda da Kosova, Moldova, Azerbaycan ve Ukrayna gibi ülkelerden Gülen yapılanması üyesi olduğu belirtilen kişilerin MİT operasyonu ile kaçırılarak getirildiği duyurulmuştu.

En son 31 Mayıs'ta kendisinden haber alınan Orhan İnandı'nın aracı, kaybolmasından saatler sonra, lastikleri patlamış, kapıları açık, İnandı'nın telefonları da içinde boş şekilde bulundu. Sabah gazetesi yazarı Ferhat Ünlü, İnandı'ya yönelik operasyonun arkasında Kırgızistan gizli servisinin olduğunu iddia etmişti. Ünlü'ye göre Sapat Okulları'nın Kırgızistan'daki mal varlığı 100 milyon dolardan fazla ve Türkiye Maarif Vakfı, Sapat Okulları'nın kendisine devredilmesini talep ediyor.

Maarif Vakfı'nın Sapat Okulları'nın devri için Bişkek hükümetinden talepte bulunduğunu Reyhan İnandı da doğruluyor. 2016 yılında kurulan Türkiye Maarif Vakfı, yurt dışında Türkiye Cumhuriyeti adına Milli Eğitim Bakanlığı dışında doğrudan eğitim kurumu açma yetkisine sahip bir kuruluş. Kimi ülkelerde Gülen Cemaati'ne ait okulların kendisine devredilmesi için bastırılan Maarif Vakfı bazı ülkelerde bu hedefine ulaştı. Ancak Kırgızistan'daki okulların devredilmediği bildiriliyor. ▶

Enes Kanter Washington Post'a yazdı:

“ABD kaçırılmalara karşı çıkmalı”

Amerikan NBA basketbol liginde Portland Blazer takımında oynayan Enes Kanter, ABD'nin önde gelen gazetelerinden biri olan Washington Post'ta Erdoğan rejiminin dünya çapında muhaliflerin kaçırılmasına yönelik yürüttüğü faaliyetle-

rin durdurulması çağrısında bulunan bir yazı kaleme aldı.

Kırgızistan'da kaçırılarak Türk Büyükelçiliğinde tutulduğu belirtilen eğitimci Orhan İnand'ın durumunu işlediği yazısında Kanter özetle şunlara değindi:

ENES KANTER:

İnandı'nın durumu, kaçırılıp Türkiye'ye götürülerek işkencelere maruz bırakılan 100'den fazla Türk vatandaşıyla aynıdır.

"2017'de okul çocukları için bir basketbol kampına katılmaya gittiğim Endonezya'da, sabah saat 2:30 civarında otel odamın kapısının yüksek sesle vurulmasıyla uyandım. Menajerim bana "Ülkeyi hemen terk etmeliyiz" dedi. Görünüşe göre Türk istihbarat ajanları beni yakalayıp Türkiye'ye götürmek istiyorlardı. Üç saat sonra, Singapur'a ve ardından Romanya'ya uçtuk. Türkiye beni tutuklamak için elinden kaçırdı ama pasaportumu iptal etti ve beni Romanya'da mahsur kalmaya zorladı.

Geçen ay Türk ajanlar tarafından kaçırılarak ülkenin başkentindeki Türk Büyükelçiliği'nde tutulduğuna inanılan Kırgızistan'daki Türk eğitimci Orhan İnandı'nın aksine ben şanslıydım. Uluslararası ricalara rağmen, İnandı'nın akibeti hala bir sır. Bu Cemal Kaşıkçı tarzı gözaltı, Türkiye'nin Türk muhalifleri bulma, kaçırma ve geri getirme amaçlı yürüttüğü küresel faaliyetlerin bir parçası.

Beyaz Saray eski Ulusal Güvenlik Danışmanı Michael Flynn'e 2016 yılında din adamı Fethullah Gülen'in zorla kaçırılmasına yardım etmesi için milyonlar teklif edildi. Gülen Pensilvanya kırsalında yaşıyor ve Türk hükümeti ülkenin tüm sıkıntılarında onu sorumlu tutuyor. Geçen ay Türkiye, istihbarat ajanlarının Gülen'in Kenya'da bir öğretmen olan yeğenini yakalayıp Türkiye'ye götürdüğünü açıkladı.

Türk hükümeti yıllardır Gülen'in ABD'den iadesini talep ediyor, ancak Washington Türkiye'nin Gülen'e yöneltilen suçlamalara herhangi bir kanıt sunmadığını söylüyor. Gülen'in öğretilerinden ilham alan Türk eğitimci İnandı, Sovyetler Birliği'nin dağılmasından sonra Kırgızistan'a giderek ülkedeki en başarılı bilim temelli okullarını açtı. Kırgızistan'da milletvekilleri ve yetkililer de dahil olmak üzere on binlerce insanın kaçırılan eğitimciyi bulmak ve serbest bırakmak için seferber olmasına şaşmamalı.

İnandı'nın durumu, kaçırılıp Türkiye'ye götürülerek işkencelere maruz bırakılan 100'den fazla Türk vatandaşıyla aynıdır. 2016'daki başarısız askeri darbe girişiminden bu yana, Türkiye'nin dünyadaki diplomatik misyonları büyük ölçüde vatandaşlarını gözetlemeye, faaliyetlerini takip etmeye

ve muhaliflerin kaçırılmasını organize etmeye odaklandı. Uluslararası toplumun bu kaçırma ve zorla götürmelere ortak bir tepki gösterememesi, Türk hükümetinin bu küresel yasa dışı faaliyetleri sürdürmeye devam etmesi için cesaret verdi.

Kaşıkçı'nın İstanbul'daki Suudi Konsolosluluğunda öldürülmesi üzerine uluslararası tepkilerin en ön saflarında yer alan Türkiye'nin, ABD dahil dünyanın birçok ülkesinde benzer suç faaliyetlerinde bulunması şaşırtıcıdır. Bir zamanlar ABD'nin en yakın müttefiklerinden biri olan Türkiye, son on yılda Batı'dan uzaklaşmaya devam etti. Başkan Biden'in seçildikten üç ay sonra Türk mevkidaşı Recep Tayyip Erdoğan'ı aramaya karar vermesi şaşırtıcı değil, bu Washington'un Türkiye'den duyduğu hoşnutsuzluğun açık bir örneği.

Erdoğan'ın Türkiye'yi kendi arzuladığı şekilde dönüştürmek için muhalefet üzerindeki büyük baskı kuruyor. Erdoğan'ın iktidarını pekiştirmek amacıyla muhalefeti cezalandırmak için kullanılan muğlak bir Türk yasası sayesinde 2016'dan bu yana çeyrek milyondan fazla insan terör suçlamasıyla mahkum edildi.

Belarus geçen ay Litvanya'ya giden bir uçağı rotasını değiştirmeye zorlayarak muhalif bir gazeteciye kaçırıldığında, Avrupa Birliği birleşik bir cephe sergiledi ve Minsk'e yaptırım uyguladı ki bu uluslararası suç faaliyetleri söz konusu olduğunda kırmızı çizgileri vurgulamak için önemli bir önlemdi. Bu tür somut uluslararası tepki, Türkiye'ye ve bitmek bilmeyen küresel kaçırma faaliyetlerine karşı eksiktir.

Son beş yılda binlerce Türk muhalif Erdoğan'ın baskıcı rejiminden kaçtı ve her biri kaçırılma korkusuyla yaşıyor. Bu faaliyetler yabancı ülkelerde sığınak bulan Türkler için korkulu bir ortam yaratmakla kalmıyor, bu ülkelerin egemenliğini de sarsıyor.

Kim yapıyor olursa olsun, Amerika Birleşik Devletleri'nin bu tür kaçırılmalara karşı çıkılmasına önderlik etmesinin zamanı geldi. Türkiye'nin diğer ülkelerdeki yasadışı eylemlerini görmezden gelmek, yalnızca diğer diktatörleri de aynısını yapmaya teşvik eder." ▶

Turkey Tribunal'den NATO'ya çağrı; Kaçırımları ve İşkenceleri durdurun

Turkey Tribunal, NATO ülkelerine çağrıda bulunarak, otoriter Türk Rejiminin illegal kaçırımlar ve Muhaliflere karşı gerçekleştirdiği işkenceleri durdurması çağrısında bulundu.

Belçika merkezli hukuk firması Van Steenbrugge Advocaten'in (VSA) girişimiyle, Türkiye'de son dönemde meydana gelen işkence, adam kaçıma, basın özgürlüğü, adil bir yargılanma, ifade özgürlüğü ve insan hakları ihlalleri gibi konuları karara bağlamak üzere kurulan "Turkey Tribunal"ın yayınladığı ve NATO ülkelerine gerçekleştirdiği çağrı şu şekilde;

Türkiye, 1 Haziran'dan bu yana, Türk-Kırgız çifte vatandaşlığı olan Orhan İnandı'yı Kırgızistan'daki Türkiye Büyükelçiliği'nde yasadışı olarak gözaltında tutuyor.

Ekim 2018'de Cemal Kaşıkçı'nın Suudi Arabistan'ın İstanbul büyükelçiliğinde gözaltına alınıp öldürülmesine Türkiye yüksek sesle tepki göstermişken, şimdi kendilerinin de Kırgızistan'da tamamen kınadıkları aynı yöntemleri kullandıkları görülüyor.

Orhan İnandı, Kırgızistan'da uzun süredir faaliyet gösteren 16 genel eğitim lisesi, bir uluslararası üniversite, bir uluslararası okul ve üç ilkokuldan oluşan üst düzey eğitim kurumlarını çatısında bulduran Sapat okul ağının kurucusudur.

Sapat Eğitim Kurumları, Fethullah Gülen'in öğretilerinden ilham alıyor ve bu ne-

denle Erdoğan rejimi tarafından Türk devletinin düşmanı olarak görülüyor.

Turkey Tribunal olarak işkence ve kaçıma olaylarına ilişkin raporlarımızda, Türk devletinin hiçbir yasal gerekçe olmaksızın rejim karşıtlarına sistematik olarak işkence yaptığını açıkça ortaya koyduk.

YÜZDEN FAZLA KİŞİ KAÇIRILDI

Oransal olarak 100 işkence vakasından bir tanesinden daha azı ceza ile sonuçlanıyor. Son yıllarda Türkiye tarafından yurt dışından 100'den fazla kişi kaçırıldı. Bu süreçte bu mağdurlar sistematik olarak uzun süre ortadan kaybolmakta ve işkence görmektedir.

Eğer sayın İnandı, Türkiye'ye sınır dışı edilecek olursa, hiç şüphesiz hapse atılacak, işkence görecektir ve herhangi bir yargı koruması olmaksızın itiraf imzalamaya zorlanacaktır. Bu, Türk Hükümeti tarafından kullanılan sistematik yöntemdir.

NATO üyelerini, Türkiye'nin bu yasadışı faaliyetlere son vermesini ve Sayın İnandı'yı serbest bırakmasını açıkça talep etmeye çağırıyoruz.

NATO, bazı üyelerinin adam kaçıma, işkence ve cezasızlığın olduğu, basın özgürlüğü, hukukun üstünlüğü veya insan haklarının korunması garantisi olmayan otoriter bir rejim kurduğu bir ittifak değil, demokratik devletlerin bir ittifakı olmalıdır. ▶

Birleşmiş Milletler önünde Orhan İnandı eylemi

İsviçre’de Verein Verfolgt derneği öncülüğünde bir araya gelen çok sayıda eğitim gönüllüsü, Orhan İnandı’nın Bişkek’te kaçırılmasını protesto etti. Birleşmiş Milletler (BM) Cenevre Ofisi önünde, sivillere yönelik silahlı şiddete karşı mücadeleyi simgeleyen kırık sandalye heykelinin bulunduğu meydana toplanan grup İnandı’ya sahip çıktı.

Kırgızistan’ın Başkenti Bişkek’te 31 Mayıs tarihinde kaçırılan Orhan İnandı’nın bulunması için ellerinde “Orhan İnandı’yı hemen bulun”, “İnandı’ya özgürlük”, “Orhan İnandı Bişkek Türk Elçiliğinde Gözaltında” yazılı dövizlerle bir ara-

kazanmış başarılı bir eğitimci olduğunu vurgulayan Mübarek, “Bugün burada eğitimci Orhan İnandı’nın Bişkek’te kaçırılmasına karşı sesimizi yükseltmek üzere bir araya geldik. Yakın zamanda bir saldırıya hedef olabileceği yönünde Kırgız makamları tarafından ikaz edilen İnandı, 31 Mayıs günü ortadan kaybolmuş, muhtemelen aracıyla seyahat ederken kaçırılmıştır. Kaybolmasından bu yana geçen üç hafta içinde kendisinden haber alınamamıştır.” diye konuştu.

OLAY KAŞIKCI VAKASINI HATIRLATIYOR

Kırgız yetkililerin İnandı’yı aradığını ve eski öğrencilerinin de protestolar düzenlediğine işaret eden Mübarek konuşmasını şöyle sürdürdü:

“Eşi Reyhan İnandı, kocasının Bişkek’teki Türkiye Cumhuriyeti Büyükelçiliğinde yasadışı olarak alıkonulduğunu duyurmuştur. Büyükelçilikte işkenceye maruz kaldığı tahmin edilmektedir. Olay İstanbul’daki Suudi Arabistan Başkonsolosluğunda vahşice katledilen Washington Post yazarı Cemal Kaşıkçı vakasını hatırlatmaktadır. Bu sefer farklı olan ise şudur: Bir şeyler yapmak için henüz çok geç değil. Türkiye, Suudi Arabistan ve Belarus gibi otoriter rejimlerde sınırlarının ötesinde yapılan böyle pervasız hukuksuzluklara uluslararası toplum tarafından hoşgörü gösterilmemelidir. Bu pratiğin günümüz dünyasında bir yeri olmamalıdır. Ülkelerinin dışında yaşayan savunmasız muhalifler, otokratların uzun kollarına karşı korunmalıdır. Sadece çok uzaklardaki Kırgızistan’da değil, burada, Avrupa’da da; otokratların uzun kolları insan hakları aktivistlerine, gazetecilere ve bazı siyasetçilere ulaşmaya çalışmıştır. Onlar bizi burada, Avrupa’da da susturmak istiyorlar. Bu suistimale karşı koymada herhangi bir çifte standart olmamalıdır. Avrupa Parlamentosunun son yayınlanan Türkiye raporunda da bu husus dile getirilmiştir.”

Basın açıklamasının ardından Kırgız Elçiliği posta kutusuna, İnandı’nın bulunmasını talep edilen bir mektup bırakıldı. ▶

ya gelen kalabalık, yetkililere seslerini duyurmaya çalıştı.

Grup adına basın açıklamasını yapan Ali Mübarek, “Cenevre’de, Avrupalı yetkililere ve İsviçreli yetkililere bu acil konuyu gündemlerine almaları ve Orhan İnandı’nın ailesine sağ salım teslim edilmesi için harekete geçmeleri çağrısında bulunuyoruz.” dedi.

Orhan İnandı’nın Kırgızistan’da yaptığı eğitim çalışmalarından dolayı çok sayıda ödülle layık görüldüğünü, Kırgız halkının sevgisini ve güvenini

“İnandı” için Londra’da da protesto düzenlendi

Londra’da protestocular kayıp Türk-Kırgız eğitimciye destek için bir araya geldi. Altmış insan hakları aktivisti 8 Haziran Perşembe günü, Türk makamlarının zorla kaybedilenlere işkence uyguladığı iddiasını protesto etmek ve Kırgızistan’da Türkiye tarafından kaçırıldığından korkulan Türk-Kırgız eğitimci Orhan İnandı ile dayanışma içinde olmak için Londra’daki Türk Büyükelçiliği önünde toplandı.

Londra merkezli göçmenler tarafından kurulan insan hakları dayanışma örgütü Human Rights Solidarity tarafından organize edi-

Tunç için bugün buradayız! 164 gündür kayıp olan Hüseyin Galip Küçüközyiğit için bugün buradayız!” ifadelerini kullandı.

Merve Aslan’ın gerçekleştirdiği çağrı şu şekilde; “Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Kurumu (YTB) baş hukuk müşaviri başarılı bir avukat olan Küçüközyiğit, Temmuz 2016’daki darbe girişiminin ardından KHK ile görevden alındıktan sonra Gülen hareketiyle bağlantılı olduğu iddiasıyla “terör örgütü üyeliği” suçundan altı yıl üç ay hapse mahkum edildi. Küçüközyiğit tutuksuz yargılanmak üzere tahliye edildi.

İnandı’nın Türkiye’ye götürüleceğinden ve orada işkence göreceğinden korkuyoruz. Şimdilik onun Kırgızistan’da olduğuna dair umudumuz var. Hem Türk hem de Kırgız yetkililere sesleniyoruz: Orhan’ı özgür bırakın! ”

TÜRKİYE’Yİ YÖNETEN ZİHNİYET GEÇİCİ

Londra’daki protesto sırasında, Human Rights Solidarity eş başkanı Aslan Kırgız makamlarına da seslenerek, “Türkiye’den büyük bir baskı altında olduğunuzu biliyoruz. Ankara’nın ekonomik yaptırımlar ve iki ülke arasındaki tüm anlaşmaların iptali konusunda her türlü tehditle size şantaj yaptığını biliyoruz. Türkiye’yi yöneten bu zihniyet geçicidir. Hatta son zamanlarda daha da saldırgan hale geldi çünkü zaten dağılmakta olduğunu da biliyor. Geçici durumlara yatırım yapmayın! Türkiye’nin geleceğine yatırım yapın. Kırgızistan’ın geleceğine yatırım yapın” dedi.

İçişleri Bakanlığının son açıklamalarına göre, hizmet hareketinin üyesi olduğu iddia edilen 110’dan fazla kişi Türk hükümetinin küresel kampanyasının bir parçası olarak Türkiye’ye geri getirildi.

Brüksel’de de aktivistler, Gülen hareketiyle bağlantılı olduğu iddiasıyla Türk Millî İstihbarat Teşkilatı (MİT) tarafından kaçırıldığından endişe edilen İnandı davasıyla ilgili Avrupalı politikacıları bilinçlendirmek için bir araya geldi. ▶

len protesto, Kırgızistan’da faaliyet gösteren Türk-Kırgız Sapat okulunun kurucusu ve başkanı Orhan İnandı’nın kaybolduğu Bişkek’te de protestolar devam ederken gerçekleştirildi.

Human Rights Solidarity eş başkanı Merve Aslan basın açıklamasında, “Bugün dünyanın her yerindeki zorla kaybetme mağdurlarıyla dayanışma içindeyiz. Bugün kaybedilen ya da kaçırılan insanlar için buradayız. Erdoğan rejimi, dünyadaki zorla kaybetmelerin başlıca faili haline geldi. 673 gündür kayıp olan Yusuf Bilge

Aftenposten:

Avrupa komite-
lerinin AB, BM
ve Norveç ü-
yeleri, kaçırılma
riski altındaki
kişilerin ken-
dilerini güven-
de hissetmeleri-
ni sağlamak için
somut önlemler
almalıdır.

Norveç gazetesinden zorla kaçırılmalar ve Orhan İnanlı analizi

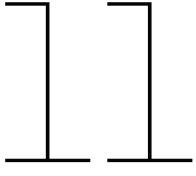
Norveçin en çok okunan gazetelerinden 'Aftenposten' Orhan İnanlı'nın kaçırılması olayını ve Erdoğan hükümetinin yasadışı kaçırılmaları da ele aldığı bir analiz yayınladı. Ayrıca Norveç Meclisi önündeki Storting'in önünde de aktivistler, Erdoğan rejiminin küresel kaçırma politikasını ve Kırgızistan'daki evinden kaybolan Orhan İnanlı'nın kaçırılmasını protesto etti.

Aftenposten, Orhan İnanlı için Norveç'te gerçekleştirilen protestoların benzeri ABD, Almanya, Fransa, Hollanda ve Belçika'da da gerçekleştiğini yazdı. Gazetenin yayınladığı haber şu şekilde: "Katılımcılar, küresel işbirliği kuruluşları tarafından seslerinin duyulmasını istiyor. Orhan İnanlı'nın öldürülmeden önce kurtarılmasını istiyorlar. Reyhan İnanlı, eşinin kaçırıldığına ve Bıkket'teki Türk büyükelçiliğinde işkence gördüğüne inanıyor. Rejimi eleştirenler, 2016'daki şüpheli askeri darbe girişiminin ardından Türkiye'den

kaçıyor ve Erdoğan onlar için küresel bir tehdit oluşturuyor. Rejim, Batı ülkelerinden adam kaçırma teşebbüsüne edebilir. İsviçre, Danimarka, İsveç ve Norveç gibi ülkelerde Türklerin izlendiği ve öldürülmeye çalışıldığı vakalar olmuştur."

KAÇIRILMALAR RADARIN DIŞINDA KALAMAZ

"Küresel tehdit oluşturan rejimler, ulusal ve uluslararası kuruluşlar tarafından kınanmalı ve bunlarla mücadele edilmelidir. Avrupa komite-lerinin AB, BM ve Norveç üyeleri, kaçırılma riski altındaki kişilerin kendilerini güvende hissetmelerini sağlamak için somut önlemler almalıdır. Kaçırılmalar radarın dışında kalmaz" diyen Norveç Gazetesi, "Demokratik ülkelere sığınan insanlar totaliter otokrasilerden korunmalı ve Erdoğan demokratik değerlere giden yolu bulmalıdır" çağrısında bulundu. ▶

PEACEFUL

ACTIONS PLATFORM

İNSAN HAKLARI BÜLTENİ
HAZİRAN 2021 SAYI:6

'Tenkil Sürecinde Kaçırılmalar' paneli geniş katılımı ile gerçekleştirildi

Tenkil Müzesi Derneği tarafından organize edilen 'Tenkil Süreci'nde Kaçırılmalar' başlıklı panel "Youtube" kanalından gerçekleştirildi.

Kırgızistan'da 31 Mayıs tarihinde kaçırılan Sabat Eğitim Kurumları Genel Müdürü Orhan İnandı'nın hayatının anlatıldığı belgesel ile başlayan program TR 7/24 ve MCTV kanallarından da canlı yayınlandı. Moderatörlüğünü gazeteci Fatih Akalan'ın yaptığı programa Kırgızistan'da kaçırılan Orhan

İnandı'nın eşi Reyhan İnandı, Malezya'da Mayıs 2017'de kaçırılan İsmet Özçelik'in eşi Hatice Özçelik, kardeşi Kenya'da kaçırılan gazeteci Kemal Gülen, Zaman ve Today's Zaman eski yazarı gazeteci Herkül Milas, hukukçu Kemal Karanfil ve Tenkil Müzesi Derneği adına Halit Soylu katıldı.

Katılımcılar, Türkiye'de yaşanan ve dünyanın değişik ülkelerine yansıyan kayıp ve kaçırılma gibi hukuksuzluklara biran önce sona erdirilmesi çağrısında bulundu.

REYHAN İNANDI: EŞİMİN KIRGIZIS- TAN'DA OLDUĞU 3 KEZ TEYİT EDİLDİ

Orhan İnandı'nın eşi Reyhan İnandı, 19 gündür eşinden haber alamadıklarını hatırlatarak, yaşananları özetledi. Olayın oluş şekli ve daha önce kamuoyuna yansıyan örnekleri dikkate alındığında Türk istihbarat teşkilatı MİT'in yurtdışında gerçekleştirdiği bir başka hukuksuzluk olduğunun açık olduğunu değerlendiren Reyhan İnandı, "19 gündür kendisinden haber alamıyoruz. Olayın oluş şekline göre, istihbaratın (MİT) eşimi elçiliğin içinde tuttuğu ve Kırgız vatandaşı olması nedeniyle Türkiye'ye götüremediği görülüyor. Halen Kırgızistan içinde aranıyor. Orhan İnandı beyin Kırgızistan'da olduğuna dair Kırgız yetkililerden üç kez teyit eden bilgiler aldık. Detaylı bilgiler yok, elimizde, gizlilikle yürütüldüğü belirtiliyor. Ancak MİT eliyle kaçırıldığı net olduğu görülüyor." dedi.

KIRGIZ HALKINDAN BÜYÜK VEFA GÖRDÜK

Reyhan İnandı, eşi Orhan İnandı'nın Kırgızistan'da 26 seneye yakın emeğinin olduğunu, sı-

kıntılı dönemde başta eğitim kurumlarında öğrenci ve veliler olmak üzere Kırgız halkından ve yetkililerden, parlamenterlerden çok ciddi destek gördüklerini aktardı. Reyhan İnandı, duygularını şu cümlelerle ifade etti: "Kırgız dostlarımız çok umutlu. Orhan beyle gelmiş geçmiş 26-27 yılımız var Kırgızistan'da. İnsanlarla kurduğumuz sosyal beşeri ilişkiler var. Her türlü kurduğumuz ilişkilerde bize dönüşüm gerçekten çok vefalı. Onlar bizim gözlerimizi yaşartıyor. Ben sessiz beklemem bile, 'Hocam üzülmeysin, Orhan bey bulunacak, Kırgızistan Orta Asya'nın en demokratik ülkesi, buradan böyle ayrılmayacaksınız' diye veli ve mezunlarımızdan, Kırgız halkı ve yetkililerden arayanlar, çok büyük destek var. Ayrıca devlet kademelerinde görev yapmış, milletvekili seviyesinde birçok kişi de bizi arayıp, Orhan bey bulunacak diyorlar. Kırgızistan'ın demokratik ve insan odaklı bir ülke olduğunu düşünüyorum. Onlardan vefa gördük, görmeye devam ediyoruz. İnşallah herkes yitiğini bulur, diye dua ediyorum."

HATİCE ÖZÇELİK: 'EŞİM AĞIR KALP VE DİYABET HASTASI, ŞU AN KOĞUŞU KORONA KARANTİNASINDA, HABER ALAMIYORUZ'

Mayıs 2017'de eşi İsmet Özçelik Malezya'da kaçırılan Hatice Özçelik programın ikinci konuydu. Türkiye'de çalıştıkları eğitim kurumlarının kapatılmasının ardından Malezya'daki oğullarının yanına geldiklerini, İsmet Özçelik'in ilk kaçırılma girişiminin başarısız sonuçlandığını ve ardından BM tarafından bir kimlik verilerek korumaya alındığını hatırlatan Hatice Özçelik, halen Denizli'de tutuklu olan eşinden haber alamadıklarını belirterek şunları dile getirdi: "2017 Mayıs ayında eşim kaçırıldı. İki kez kaçırılma girişimi oldu. Birinci kaçırma sonrası BM müdahalesiyle eşim serbest kaldı. Ancak ikinci kaçırılmadan sonra Türkiye'ye teslim edildi. Tutuklandı. BM Kararları uygulanmadı. Eşimle iletişimimiz yok, telefon hakkımız verilmedi. Sadece mektup üzerinden sınırlı bilgilerle ulaşıyoruz. Eşimin karantinaya alındığını biliyoruz koğuşa birlikte. Sağlık durumunu bilmiyoruz. Eşim defalarca gündeme geldi. Zaten kalp hastası, stendi var. Mahke-

me kararından sonra kalp krizi geçirdi müdahale edilmedi. Pandemi nedeniyle bir müdahale olmadı. Aynı zamanda diyabet hastası. Belirsizlik ve bekleşimiz sürüyor, kendisinden haber almıyoruz."

'SUÇUMUZ, SUÇSUZLUK!'

Hatice Özçelik, yargılama esnasında eşine sadece Hizmete ait eğitim kurumlarında görev yaptığı suçlaması yöneltildiğini belirterek, "Suçumuz suçsuzluk. En başta Malezya ulusal güvenlik dedi. Bylock eşimde yok, iddianameye girmedi. Asya Finans girmedi. Gülen hareketine bağlı okullarda görev yapması suçlama. 53 tane baskı altında polis zoruyla ifade verdiklerini söyledi. Öğrenci velisi, öğretmen şeklinde ifadeler verildi. Mesnetsiz bir suçlama ile suçlanıyor. 10 sene ceza aldı. 4 Temmuz 2019 da ceza verildi. Yargıtay'da dava. Ne onandı, ne karar alındı. Bekliyoruz." diye konuştu.

TENKİL MÜZESİ

Müzedede, tenkil sürecinde hayatını kaybeden 300'den fazla mağdurun eşya ve emanetleri sergileniyor.

HALİT SOYLU: TENKİL MAĞDURİYETLERİ KAYIT ALTINA ALINIYOR

Tenkil Müzesi Derneği'nin faaliyetleri ve Tenkil Hafıza Merkezi projesiyle ilgili bilgi veren Tenkil Müzesi Derneği Yönetim Kurulu Başkanı Halit Soylu, başta kayıp ve kaçırılmalar olmak üzere Türkiye'ye ve yurtdışına sığırayan Tenkil sürecine ait hukuksuzlukların kayıt altına alındığını kaydetti. Kayıp ve kaçırılma mağdurlarının katıldığı yayında bilgi paylaşımında bulunan Soylu, yaşanan acıların ve hukuksuzlukların kayda alınması ve tarihe not düşülmesi için çalıştıklarını, bu kapsamda 300'den fazla mağdurun eşya ve emanetlerinin müzeye ulaştırıldığını belirtti.

Halit Soylu, Korona salgını öncesinde dört Avrupa şehrinde Tenkil Müzesi sergileri açıldığını

hatırlatarak, Sanal Müze ve halen www.tenkil-memorial.org adresi üzerinden yayınlanan Tenkil Hafıza Merkezi gibi projelerle de yola devam edildiğini anlattı. Halen Tenkil sürecinden hayatını kaybeden 700'den fazla ismin 400'üne yakınının Tenkil Müzesi üyesi ve gönüllüleri eliyle derlendiğini belirten Soylu, Ege ve Meriç'te ölümlerden kayıp ve kaçırılmalara, tutuklu ve gözaltında ölümlere kadar 8 farklı kategoride mağduriyetlerin bilgilerinin derlendiğini bildirdi. Soylu 18 Eylül'de benzer şekilde online olarak büyük bir Tenkil mağdurları buluşması yapmayı istediklerini dile getirdi, mağduriyetlerin kayda alınması için bilgi ve belgelerin kendilerine ulaştırılmasını istedi.

HERKÜL MİLAS: RUM, KÜRT VE ALEVİLERE YAPILANLAR HİZMETE YAŞATILYOR

Programa özel bir video ile katılan kapatılan Zaman Gazetesi ve İngilizce yayınlanan Today's Zaman gazetesi eski yazarı Herkül Milas, kaçırılmalar ve Hizmet hareketine yapılanlarla, Türkiye'deki demokrasi ve özgürlük eksikliklerini değerlendirdi.

Dün azınlıklara karşı yapılan haksızlık ve hukuksuzluklarla bugün Hizmet Hareketi'ne yapılanlar arasında büyük benzerlikler olduğunu kaydeden Herkül Milas, hukukun hiçe sayılması, gaddarlık, acımasızlık, mallara el konulması, kaçırılmalar dahil bir çok ortak acının tekrar yaşatıldığına dikkat çekti. Rum, Kürt, Alevi gruplarının yaşadıklarının Hizmete yaşatıldığına değindi. Rörportajında kaçırılmalarla ilgili ilginç bir bilgi paylaşan Milas, Yunanistan'ın da benzer bir hatayı konunun kamuoyuna duyurulması nedeniyle yapmadığını aktardı.

'AZINLIKLARA YAPILANLARLA HİZMETE YAPILANLAR ARASINDA BÜYÜK BENZERLİKLER VAR'

Halen Atina'da yaşayan ve yazarlığı nedeniy-

le Türkiye hakkında yasak konulan Milas şu ifadeleri kullandı:

"Azınlıklara karşı yapılanlarla Hizmet grubuna yapılanlar arasında çok büyük benzerlikler var. Yani o kadar çok ki bunlar. Bir kere hukuk çalışmadı. Yani hukuk deyince, azınlıklar hukuka hiçbir zaman inanmadı. Türkiye'de hukuk hiçbir zaman bizim lehimizde ya da tarafsız olmadı bize karşı. Karakola bile işin düşünce, panik oluyorduk. Çünkü biliyorduk orada hakkımızı bulamayacağız. Karakoldan başlıyordu işler. O bakımdan benziyor hukuk açısı. Yapılanlar da öyle (Hizmet Hareketi'ne ve Rumlara yapılanları kastediyor) O gaddarlık, acımasızlık aynı vaki. Mallarına el koyma aynı şey. Biz bunu yaşadık. Kaçırma mesela, uluslararası alanda bir suçtur. Bu aynı zamanda o ülkelerin ayıbıdır. O ülkeler buna tahammül edebiliyor, göz yumuyor, bazen yardımcı da oluyor. Bu çok büyük bir ayıp. Yunanistan çok tehlikeli bir aşamadan geçti. Az daha bu oyuna girecekti Yunanistan birileri ortaya çıktı, kamuoyuna duyurdular ve yapamadı. Yani Yunanistan bunu yapamadı. Fakat bu (kaçırılmalar, kaybetmeler) hep yapıldı. Mesela

Kürtler için çok yapıldı. Bu grupları karşı taraf kullanıyor, bir koz olarak kullanıyor. Bir anlaşmada satar yani, ne bileyim Kürtleri satar, Hizmeti satabilir. Yani bu satarlardan kastım, uzlaşılır. Yani bu bakımdan bu gruplar, ezilen gruplar çok riskli bir hayat yaşar. Herhangi bir an onları arkadan hançerlerler yani.”

‘TÜRKİYE’DE SORUN ‘BİZ’ KAVRAMININ DAR OLMASI’

Türkiye’deki sorunun ana kaynağını ‘biz’ kavramının darlığına; sosyal grup ve etnik yapılar arasındaki bölünmüşlüğe bağlayan Herkül Milas, şu bilgileri paylaştı:

“Türkiye’deki belki sorun ‘biz’ kavramının çok dar olması. Küçük küçük gruplara bölünmüş olması. Herkes kendi grubu içinde empatisini yapıyor, ama daha genel anlamda bütün Türkiye’yi kapsayacak anlamda bir empati yaşanmıyor. Yani biz kavramı içinde herkes yok. Kimi zaman Müslüman olmayanlar yok, kimi zaman ne bileyim Aleviler yok, kimi zaman solcular yok, Kemalisterler yok, vs...”

Böyle bir dışlayınca başka grupları, empatinin de var olması daha güç oluyor, eksik oluyor. Bu sanıyorum Türkiye’deki bölünmüşlüğün sonucudur. Bölünmüşlüğü yaratan empati değildir, empati eksikliği değildir. Bölünmüş empati eksikliğini yaratıyor diye düşünüyorum. Bu da devlet projesi olarak düşünün, yani Türkiye’de yapılanlar, devletin çabası o birliği sağlamak değildi. Hiçbir zaman olmadı. Birlik yaratma fikri ancak bizim gruba göredir, çabası içindeydi. Yani herkes kendi grubuna yakıştırmak istiyordu, benzetmek istiyordu herkesi. Tabi böyle bir birlik sağlanmaz. Daha açık, farklılığı kabul eden bir birlik sağlanabilir. Ve proje olarak bu Türkiye’de yapılmadı.”

KEMAL GÜLEN: DEVLET KENDİNİ İLLEGAL ÇETELERE TESLİM ETMİŞ

Kardeşi Kenya’dan kaçırılarak Türkiye’ye götürülen gazeteci Kemal Gülen de yaygın konuğu

oldu. Kemal Gülen, sırf soyadından dolayı, hakkında adi bir suç uydurması ve yakıştırmasıyla önce İnterpol eliyle iade edilmek istendiğini, daha sonra ise imzaya gittiği bir vakitte kardeşi Selahattin Gülen’in kaçırıldığını ve tutuklandığını belirtti. Gazeteci Kemal Gülen süreci şöyle özetledi:

“Uluslararası hukukta terör suçlamasıyla birisini Interpol’den isteyemiyorsunuz. Bir adi suç yakıştırmamız gerekiyor. Bir başka ülkeden Interpol aracılığıyla istemek için böyle suçlar atfediliyor. İade edilmeme kararı çıktı. Kenya’da anayasa mahkemesi gibi bir mahkeme önünde Türkiye’de kurulan bir kumpasın mağduru olduğu itiraf edilmiş oldu. İki mahkeme kararıyla bu tescillendi. Birilerine para verildi. İmza atmasının ardından gözleri bağlandı, elleri kelepçelendi götürüldü. 28 gün haber alamadık.

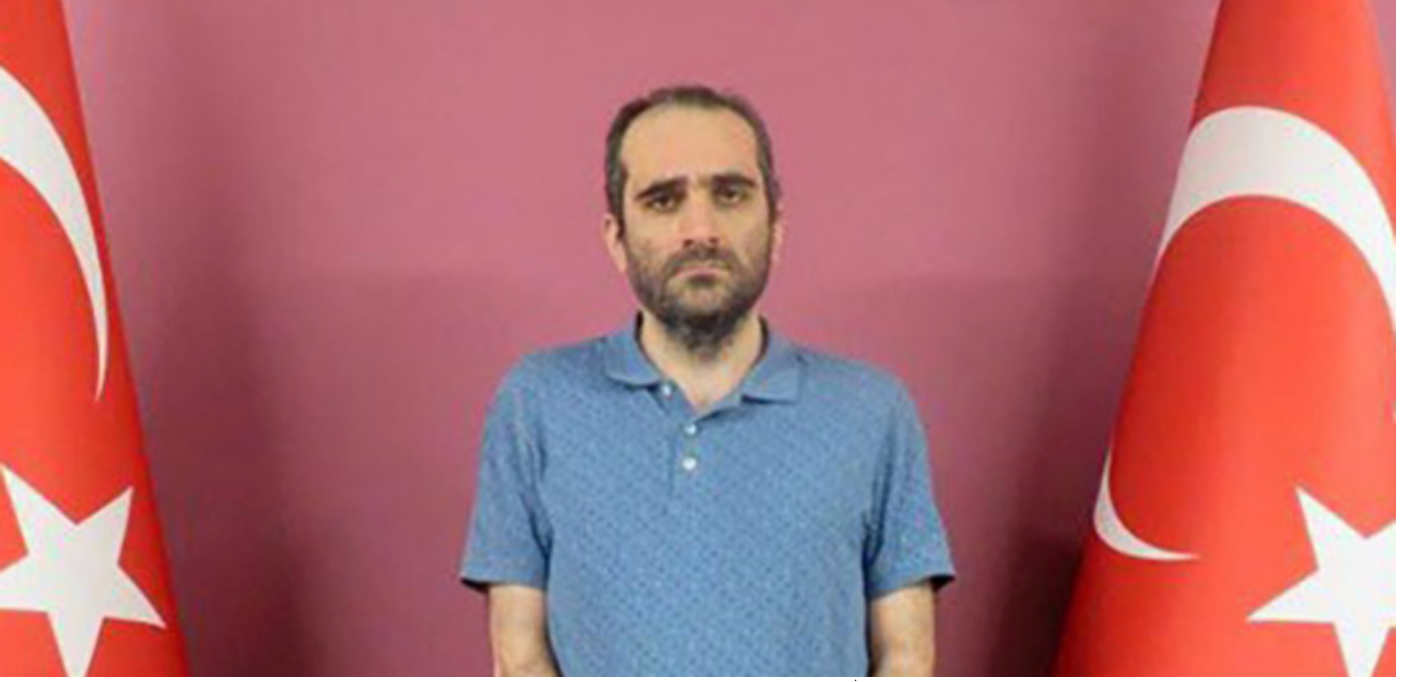
Bir genç öğretmeni soyismi Gülen diye kaçırarak için MİT nasıl bir operasyon yapıyor? Türkiye’de adalet olduğuna inansa bu insanlar gelir temize çıkarlar zaten. Hepsi berrak ve pırıl pırıl. Devlet kendini sanki, illegal çetelere teslim etmiş ve bugün bu operasyonları yapıyorlar. Erzurumdaki iddianamesi elimize geldi. Yurtdışında yakalanıp getirildi diyorlar. Hukuki yollarla iade edilmeme kararı var. Getirildi ne demek, ya kaçırmış ya kaçırtmışsın. İddianamesinden yurtdışından yakalanıp getiriler diyorlar. 30 Mayıs’ta tutuklanıyor. Peki 28 gün boyunca neredeydi bu insan? Türkiye’de ise nerelerde kaldı bilmiyoruz. Emniyet teslim tarihini biliyoruz. Kayıp günler, okuduğumuz şeyler açık, bunlar işkence günleri. Avukat bile ilk müdafasına giremedi. Hukuksuzluk Kenyada başlayıp bitmedi, Erzurum’da mahkemeye çıkana kadar sürdü. Gülen bu, Fethullah Gülen’i akrabası bu, yakalarsak pirim yaparız diye düşünmüş olmalı birileri. Böyle adiyane ve pespaye bir yaklaşımla hukuksuzlar işlendi.”

‘SOYİSMİ GÜLEN DİYE BİR İNSAN NASIL SUÇLU OLUR!’

Kardeşiyle ilgili resmi bilgi alamadığını ve gizlilik kararı nedeniyle ifadelerini daha görmediklerini aktaran Kemal Gülen şöyle devam etti: “Kardeşimle ilgili resmi bilgi alamıyorum. Cumhurbaşkanlığı Bilgi Edinme birimine CİMER’e müracaat ettim. Selam haber yok. Resmen müracaat ettim. Görmezden geliniyor, müracaatlarımız, yokmuşuz gibi davranıyorlar.

Gizlilik var dosyasında, avukatlar dahil ifadeye ulaşmıyoruz. 30 yaşında. 22-23 yaşında Psi-

Selahattin Gülen, sırf soyadından dolayı, Kenya'dan kaçırılarak Türkiye'ye götürüldü.

kolojik Rehberlik bölümü mezunu olmuş, sadece Hizmete ait bir kurumda 2 yıl görev yapmış birinden bahsediyoruz. Zaten Selahattin Erzurum'da öğretmenlik yaptıktan sonra GreenCard çıktığı için ABD'ye çıkmıştı. Ne kabahati olabilir.

Hadi bana diyorlar, Ben televizyonculuk yaptım, benimle ilgili bir sürü şey söylenebilir, vs...İki yıl öğretmenlik yaptı Selahattin. Filancanın yeğeni olmak nasıl suç olabilir? Sırf soyismi Gülen olduğu için aldılar götürdüler. Erzurum'daki ifadesinde 18 yaşından küçük olduğu için 15 yaşında. Kırmızı bültenle aranıp kaçırılmak üzere ne yapmış olabilir. İmaja dönük, hukuksuzluklarını sürdürüyorlar. Başlarında paralansın. Biz hukuki yollardan mücadelemizi sürdüreceğiz."

BÜYÜK BİR İNSANLIK SUÇU

İhraç Hakim ve hukukçu Kemal Karanfil'de yayına katılarak, kaçırılmaların hukuki boyutun irdedeledi. Hem Türkiye'deki hukuk hem uluslararası hukuk açısından kayıp ve kaçırılmaların büyük bir insanlık suçu olduğunu hatırlatan hukukçu Karanfil, "Bu suçlarda zaman aşımı olmaz. Uçak pilotundan kaçırana kadar işin içinde olanlar er ya da geç Türkiye'de ya da Lahey Adalet Divanı'nda yargılanırlar" dedi.

KAÇIRILMA SUÇUNU İŞLEYENLER ER YA DA GEÇ YARGILANACAKLAR

Karanfil, hukuki manada kaçırılmaların, insanlığa karşı işlenen suçlar kapsamında ele alındığını hatırlatarak şu değerlendirmelerde bulundu: "Kürtlere yapılan muameleler, Dersim'in bombalanması, Alevi vatandaşlarımızın dışlanması, 28 Şubat sürecinde dindarlara yönelik yürütülen sistematik bir suç işleniyor. 2010'dan sonra özellikle Hizmet Hareketi ve Gülen mensuplarına karşı yapılıyor.

Balık baştan kokmuş, kurt gövdenin içine girmiş. Devletin işi eşkiyalıkla mücadele ama bunu devlet yapınca ne yapacaksınız. Ama bugünün siyaset ve konjonktürel davalar, süreç değiştiğinde hesap verirler. İnsan kaçırmak için görev yapanlardan bu işi yapanlara destek olanlar da, kim varsa insanlığa karşı bu suçu işleyenler yargılanır. Sıralı amirleri ile birlikte ya Türkiye'de ya da Lahey'de yargılanacaklar. 6670 sayılı kanun var. İlgili ülkeler müzekkere yazıldığında bakılacak, kimse terör suçlamasına inanmıyor; dosyalarına bakılıyor. Türkiye'den siyasi saiklerle çağrılıyor, dünya görüşü ve iktidara muhalefet nedeniyle çağrılıyor. Bu istekler kabul görmeyeceğinden, bu tür hukuksuzluklara, kaçırılma hadiselerine başvuruyorlar. Benim inancım bu suçları işleyenlerin yakın zamanda yargılanacakları şeklindedir." ▶

20 Soruda “Mülteci” Olmak

Dünya Mülteciler Günü, Birleşmiş Milletler tarafından mültecilerin cesaretlerini ve güçlerini onurlandırmak için ilan edildi. Bu gün ile birlikte Mültecilerin yaşam şartlarının dünyaya duyurulması hedefleniyor. Solidarity with Others 20 Haziran Dünya Mülteci Günü vesilesiyle, uzman hukukçular tarafından soru-cevap şeklinde hazırlanan mültecilerin bilgilendirme amacıyla görseller eşliğinde bilgiler paylaştı.

Mülteci kabul etmek ülkeler açısından bir zorunluluk mudur?, Mülteci Statüsü Nasıl Kazanılır?, İltica başvurusunun en önemli koşullarından birisi olan ‘Haklı Nedenlere Dayanan Zulüm Korkusu’ ne demektir? Ülkeden göç etmek durumunda kalmak kişilere iltica etme hakkı sağlar mı? gibi önemli konuların yer aldığı balıklara <https://www.solidaritywithothers.com> sayfasından ulaşılabilir. ▶

İnsanlar, çocuklar uyurken sessiz olmalı, ölürken değil

Ülkelerini terk ederek Meriç'te hayatını kaybedenler için 20 Haziran Dünya Mülteciler Günü'nde Avusturya'nın başkenti Viyana'da bir etkinlik düzenlendi. Etkinlik, ülkelerinde zulme uğradıkları için Avusturya'ya sığınan ve burada yaşamaya devam eden mülteciler ile onlara kucak açan Avusturya halkının katılımıyla düzenlendi. Tuna Nehri kıyısında düzenlenen "Tenkil kurbanları anma programı" Größ Gott Österreich İnisiyatifi tarafından organize edildi.

Tuna Nehri'nin kıyısında bir araya gelen katılımcılar yaptıkları basın açıklamasında, "Türkiye'de uzun süredir insan hak ve özgürlükleri, evrensel ilkelere, uluslararası sözleşmelere, yasalara ya da insani değerlere göre değil iktidarın tanımlamasına, takdirine ve lütfuna göre belirleniyor" denilerek yaşanan sorunlar kamuoyu ile paylaşıldı.

KÜRTLER VE ALEVİLERDEN SONRA HEDEF HİZMET HAREKETİ

Größ Gott Österreich İnisiyatifi, 15 Temmuz 2016 sözde darbe girişiminin ardından çıkarılan Kanun Hükmünde Kararnamelerin hükümet tarafından yasalaştırıldığını ve Türkiye'deki sıradan vatandaşların bile terörist ilan edildiğini ve zulüm gördüğünü belirterek, Kürtlerin ve Alevilerin ardından şimdi Hizmet hareketinin hedef alındığı kaydedildi.

"Türkiye'de Hizmet Hareketi mensuplarına ve

sevenlerine, Kürtlere ve Alevilere aynı zulüm uygulanmaktadır" açıklamasında bulunan Größ Gott Österreich İnisiyatifi'nin açıklaması şöyle: "Maalesef bu insanlar çaresizce ülkelerini terk edip güvenli başka ülkelere iltica etmek zorunda kalıyorlar. Bu insanlara kucak açan ülkelerden birisi olan Avusturya devletine ve halkına sonsuz teşekkür ediyoruz. Vatandaşlarından çıkmak zorunda bırakılan insanlar bu yolculuk esnasında maalesef canlarını verdiler. Onlarca çocuk ve yüzlerce yetişkin insan bu yolculukta hayatlarını kaybettiler. Bugün burada Dünya Mülteciler Günü ve silesiyle, yolda hayatlarını kaybeden arkadaşlarımızı ve evlatlarımızı hatırlama nedeniyle toplandık. Biliyoruz onları Cennete uğurladık ve Şimdi Tuna'ya bıraktığımız bu gülleri onlara armağan ediyoruz. Hepsinin ruhu şad olsun. Hepsini saygı ve sevgiyle anıyoruz."

TUNA'DA SESSİZ YÜRÜYÜŞ

Katılımcılar basın açıklamasının ardından ellerinde kayıpların fotoğraflarının olduğu pankartlarla bir "sessiz yürüyüş" gerçekleştirdi. Tenkil sürecine ve mağdurlara işaret eden el ilanları dağıtan katılımcılar Tuna nehrine çiçek bıraktılar. Ayrıca Meriç'te ve Ege'de hayatını kaybeden her bir çocuk için Tuna'ya beyaz gül de bırakıldı. Tuna nehri kıyısındaki etkinliğin ana sloganı ise "İnsanlar, çocuklar uyurken sessiz olmalı, ama ölürken değil!"

AİHM, Ali Bulaç'a 12 bin 240 Euro tazminat ödenmesine karar verdi

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM), kapatılan Zaman Gazetesi yazarı Ali Bulaç'ın davasında hak ihlali olduğuna hükmetti. Türkiye, Bulaç'a 12 bin 240 euro manevi tazminat ödeyecek.

Mahkeme, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 'Özgürlük ve Güvenlik Hakkı' başlıklı beşinci maddesinin birinci fıkrasının ve 'İfade Özgürlüğü' başlıklı 10'uncu maddesinin ihlal edildiğine karar verdi. AİHM ayrıca, Türkiye'nin Bulaç'a 12

bin 240 euro manevi tazminat ödemesine hükmetti. 15 Temmuz darbe girişiminin ardından gözetilme altına alınan Ali Bulaç, 31 Temmuz 2016'da tutuklanarak 11 Mayıs 2018 tarihinde tahliye olmuştu. İstanbul 13. Ağır Ceza Mahkemesi 6 Temmuz 2018'de, Bulaç hakkında silahlı terör örgütü üyeliği suçundan 8 yıl 9 ay hapis cezası verdi.

Yargıtay, 24 Eylül 2020'de hapis cezasını bozdu ve 13 Nisan 2021'de yargılama süreci yeniden başladı. ▶

BM Özel Raportörü: Göçmenleri 'geri itme' uygulaması sona ermeli

Göçmenlerin insan haklarına ilişkin BM Özel Raportörü Felipe González Morales 23 Haziran'da Cenevre'de yaptığı açıklamada, devletlerin göçmenleri geri göndermeye yönelik zalim ve ölümcül geri itme uygulamasını derhal durdurması gerektiğini belirterek, hükümetlerin toplu sınır dışı edilmeyi ve göçmenlerin ölüm, işkence, kötü muamele, zulüm veya diğer onarılamaz zararlarla karşı karşıya kalabilecekleri bir ülkeye geri göndermeyi yasaklayan uluslararası hukuka uymasını talep etti.

BM Özel Raportörü Morales, İnsan Hakları Konseyi'ne verdiği demeçte, "İlgili her göçmen için bireyselleştirilmiş değerlendirmenin olmadığı durumlarda ve diğer usule ilişkin güvencelerin yokluğunda, geri göndermeler toplu sınır dışı etme yasağının ihhalidir ve daha fazla insan hakları ihlali riskini artırır. Sığınmacılar da dahil olmak üzere binlerce göçmen, hem güvenlik hem de daha iyi bir yaşam arayışıyla uluslararası sınırları geçiyor. Birçoğu hayatını kaybediyor veya

yaralanıyor. Uluslararası sınırlarda can kaybı ve yaralanma, devletlerin göçü kontrol altına almak için giderek artan bir şekilde militarizasyona ve caydırıcılığa bel bağlamasının trajik bir sonucu olarak karşımıza çıkıyor" dedi. Özel Raportör raporunda, sınır devriyelerinin militarizasyonu, geri gönderme uygulamalarında güç kullanımı, sınır yönetim önlemlerinin dışsallaştırılması, arama ve kurtarma gecikme ve karaya çıkarma ve bölgeye erişimin engellenmesi konularını değerlendirdiğini aktardı.

Raportör "Ülkelerin, göçmenin statüsüne bakmaksızın ve herhangi bir ayırım gözetmeksizin topraklarında, yetki alanları içinde veya etkin kontrolleri dahilinde bulunan herkesin insan haklarına saygı gösterme, koruma ve bunları yerine getirme yükümlülüğü vardır" diyerek şunları kaydetti: "Geri itme önlemleri ve uygulamaları, devletlerin uluslararası sınırlarda göçmenlerin insan haklarını korumaya yönelik uluslararası yükümlülüklerini reddettiğini gösteriyor ve devletin imajını zedeliyor." ▶

Uluslararası
Af Örgütü,

Yunanistan'ın geri itmelerinden dolayı AB'ye çağrıda bulundu

İnsan hakları gözlemcisi olan Uluslararası Af Örgütü yayınladığı raporda, Yunan sınır güçlerinin mülteci gruplarını hızla ve yasadışı bir şekilde gözaltına alıp insanların yeniden Türkiye'ye geri gönderildiğini aktardı. Af Örgütü'ne göre, Yunanistan'daki göçmenlerin geri gönderme uygulamasının çok kötüleştiğini ve sığınma başvurusunda bulunan ve bir süredir ülkede bulunan insanların bile sınır dışı edildiğini söyledi. Örgütün, "Yunanistan: Şiddet, yalanlar ve geri göndermeler" başlıklı raporunda, Yunan makamlarının AB ve uluslararası hukuk kapsamındaki insan hakları yükümlülüklerini ihlal ederek karada ve denizde yasadışı geri göndermeler gerçekleştirdiğini belgeledi.

Uluslararası Af Örgütü Avrupa Göç Araştırma çalışanlarından Adriana Tidona, Yunan makamlarının, diğer birimlerle işbirliği yaparak Yunanistan'da güvenlik bir liman arayan göçmenlerin gözaltına alındığını söyleyerek, birçoğunun şiddete maruz kaldığını ve Türkiye'ye iade için Meriç Nehri kıyısına götürüldüklerini ifade etti.

Tidona, geri itmelerin Meriç bölgesinde fiili Yunan sınır kontrol politikası haline geldiğini dile getirerek, "Belgelediğimiz olaylarda 1000'e yakın kişinin geri itmelerden etkilendiği anlaşılıyor. Bu kişilerden bazıları gayri resmi gözaltı merkezleri aracılığıyla, sayı-

sız kez bu duruma maruz kalmış durumda. Bu gayri resmi merkezlerin örgütlenme düzeyleri bize Yunanistan'ın göçmenleri geri gönderip olayların üstünün örtüleceğini gösteriyor" dedi.

Af Örgütü'nün görüştüğü kişilerin, üniformalı Yunan yetkililer olarak tanımladıkları görevlilerden ve sivil giyimli erkeklerden şiddet gördüklerini, sopa veya copla darb edildikleri ve tekme-tokat dövüldüklerini kayıt altına aldığı açıkladı. Sığınmacıların çoğu zaman aşağılayıcı ve saldırgan bir şekilde çıplak aramalara maruz kaldıkları belirtilen rapora göre göndermelerin sadece sınır bölgelerinde gerçekleşmediği ayrıca göçmenlerin Evros bölgesine nakledilmeden önce Yunanistan anakarasının çok uç noktalarında bile yakalandıkları ifade edildi.

Tidona, "Konuştuğumuz tüm sığınmacılar, Frontex'in önemli sayıda personelinin bulunduğu bölgelerden geri itildi. Kurum bu nedenle bizim ve diğer birçok kişinin belgelediği suistimallerden haberdardır. Frontex'in insan hakları ihlallerini önleme görevi vardır, bunu etkili bir şekilde yapamazlarsa Yunanistan'daki operasyonlarını geri çekmeli veya askıya almalıdırlar" dedi.

Uluslararası Af Örgütü, Avrupa Komisyonu'nu "AB sığınma ve temel haklar yasasını ihlal ettiği için" Yunanistan'a karşı ihlal davası açmaya çağırıyor. ▶

Türkiye, Sincan Ortak Bildirisi'nde yer almadı

Çin'in 1 milyondan fazla Uygur'u gözaltına aldığı ve işkence gördüğü iddialarının doğrulanması nedeniyle 40'tan fazla ülke Çin'e gözlemci talebinde bulundu. Ancak Türkiye bu talebe sessiz kaldı.

40'tan fazla ülke Çin'i, 1 milyondan fazla insanın hukuksuz biçimde gözaltına alındığı ve bunların bir kısmının işkenceye veya zorunlu çalışmaya tabi tutulduğuna dair iddiaları incelemek için Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Yüksek Komiseri Michelle Bachelet'e derhal Sincan'a girmesine izin vermeye çağırıldı. Çağrıya imza atan ülkeler arasında ise Türkiye'nin bulunmaması dikkat çekti.

Kanada Büyükelçisi Leslie Norton,

Avustralya, Birleşik Krallık, Fransa, Almanya, Japonya ve ABD'nin de aralarında bulunduğu 40 ülke adına BM İnsan Hakları Konseyi huzurunda Çin ile ilgili ortak bildiriği okudu. Ortak açıklamada şu ifadeler kullanıldı: "Sincan'da bir milyondan fazla insanın keyfi olarak gözaltına alındığını, Uygurları ve diğer azınlık mensuplarını hedef alan sıkı kontrol tedbirlerle temel özgürlükler ve Uygurların kültürüne kısıtlamalar getirildiğini gösteren güvenilir raporlar var."

Ayrıca "Çin'den, BM Yüksek Komiseri'ni Michel Bachelet de dahil olmak üzere bağımsız gözlemcilerin, hiçbir engellemeye maruz kalmayacak şekilde Sincan'a girme-

sine derhal izin vermesini talep ediyoruz." denildi.

Kanada öncülüğünde yapılan açıklamada, iş-kence, kısırlaştırma, cinsel şiddet ve çocuklara ebeveynlerinden zorla ayırma uygulamalarına ilişkin raporlara yer verildi. Pekin yönetimi ise, Uygurlara yönelik tüm hak ihlalleri iddialarını reddediyor. Söz konusu kampları dini aşırılıkla mücadele için mesleki eğitim tesisleri olarak tanımlıyor.

MÜZAKERELER İKİ YILDIZ SÜRÜYOR

Eylül 2018'den bugüne Uygur bölgesine erişim için müzakerelerde bulunan BM Yüksek Komiser'i Michel Bachelet konseyde yaptığı konuşmada, Uygur Müslümanlarına yönelik ciddi suistimaller olduğuna dair raporları araştırmak için Sincan bölgesi de dahil olmak üzere bu yıl

Çin'e yapılacak ziyaret için şartların kabul edilmesini dört gözle beklediğini söyledi.

Öte yandan Çin'in Cenevre'deki Birleşmiş Milletler Misyonu Sözcüsü Liu Yuen, yaptığı açıklamada, Bachelet'in ziyaretinin işbirliğini güçlendirmeyi amaçlayan dostça bir ziyaret olması ve peşinen suçun varlığını varsayarak bir soruşturma yürütmeye yönelik olmaması gerektiğini söyledi.

Yaklaşık 50.000 Uygur şu anda Türkiye'de yaşıyor ve bu da onları dünyanın en büyük Uygur diasporası yapıyor. Uygurlar, ortak kültürel bağları nedeniyle on yıldır Türkiye'ye sığınıyor. Buna karşılık Türk hükümeti ise Çin ile geliştirdiği ekonomik ilişkilerden dolayı Sincan bölgesinde yaşanan insan hakları ihlalleri konusunda sesini yükseltmiyor. ▶

25

PEACEFUL ACTIONS PLATFORM

Peaceful
Actions
Platform

İNSAN HAKLARI BÜLTENİ
HAZİRAN 2021 SAYI:6

AKP Hükümetinin, insan haklarında iyileştirme vadeden infaz paketi lösemi hastası Hakan Dağdeviren'in annesine kavuşma hayalini hüsrarla bitirdi.

Tutuklu Anneleri tahliye edecek madde tasarıdan çıkarıldı

Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi, TBMM Genel Kurulunda kabul edilerek yasallaşırken Ceza İnfaz Yasasından Tutuklu Anneler Çıkarıldı.

Kanuna göre, izleme kurulları, hükümlü ve tutukluların naklinde kullanılan araçlar ile adliye binalarında bekletildikleri veya sağlık kuruluşlarında tedavi gördükleri bölümleri yerinde görebilecek, inceleyebilecek, yönetici ve görevlilerden bilgi alabilecek, hükümlü ve tutukluları dinteyebilecek.

Ceza infaz kurumları ve tutukevleri izleme kurulları tarafından mevzuat ve Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası sözleşmelerle belirlenen ilkeler çerçevesinde, ceza infaz kurumları ve tutukevlerinin yönetim, işleyiş ve uygulamalarına yönelik düzenlenen raporların bir örneği Kamu Denetçiliği Kurumu ile Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumuna da gönderilecek.

Cumhuriyet başsavcısı, Cumhuriyet savcılarının soruşturmayı sonlandıran kararları arasında oluşabilecek farklılıkların giderilmesi ile bu kararlar-

rın kanuna uygunluğunun denetlenmesi hususunda görevli ve yetkili olacak.

Yabancı hükümlüler hakkında denetimli serbestlik tedbiri uygulanarak cezalarının infazına karar verildiği takdirde, sınır dışı edilme işlemleriyle ilgili olarak, bu hükümlülerin durumları İçişleri Bakanlığınca değerlendirilecek. Böylece, yabancı hükümlünün koşullu salıverilmesi veya cezasının infazının tamamlanması halleri bakımından uygulanan bu tedbir, denetimli serbestlik tedbiri uygulanarak cezanın infazına karar verilmesi hali bakımından da uygulanacak.

Buldukları ceza infaz kurumundan başka bir kuruma nakil talebinde bulunan hükümlülerin maddi durumlarının yetersiz olduğunu belgelendirmeleri durumunda, bu hükümlülerden nakil giderleri alınmayacak.

Hükümlüler, gerekli teknik altyapının bulunduğu kurumlarda Adalet Bakanlığınca belirlenecek usul ve esaslar çerçevesinde elektronik yöntemlerle de mektup alıp gönderebilecek.

Hükümlü tarafından resmi makamlara veya savunması için avukatına gönderilen mektup, faks ve telgrafların, alıcısı dışındaki kişilerin erişimini engelleyici tüm tedbirler alınarak, hükümlünün talebine göre posta yoluyla veya elektronik ortamda alıcısına ulaştırılabilecek.

Kamu düzeninin korunması ile kişi, toplum ve kurum güvenliğinin sağlanması veya suç işlenmesinin önlenmesi amacıyla; terör suçları, örgüt kurmak, yönetmek veya örgüte üye olmak suçları ile örgüt faaliyeti kapsamında işlenen suçlardan mahkum olan veya tehlikeli halde bulunan ya da dışarı ile iletişiminin kurum güvenliği açısından tehlikeli olabileceği değerlendirilen hükümlülere gelen veya bu hükümlüler tarafından gönderilen mektup, faks ve telgraflar dijital olarak kaydedilebilecek veya fiziki olarak saklanabilecektir.

Bu iletilere ilişkin kayıt veya belgeler, amacı dış

şında kullanılmayacak, kanunda açıkça belirtilen haller dışında hiçbir kişi veya kurumla paylaşılmayacak ve herhangi bir soruşturma ve kovuşturmayaya konu edilmemiş ise en geç 1 yıl sonunda silinecek ya da imha edilecek. Silme ve imha işlemleri Cumhuriyet savcısı tarafından denetlenecek.

Önceden bilgilendirilmek suretiyle, kapalı ceza infaz kurumlarında bulunan ve terör suçları, örgüt kurmak, yönetmek veya örgüte üye olmak suçları ile örgüt faaliyeti kapsamında işlenen suçlardan mahkum olan veya tehlikeli halde bulunan ya da dışarı ile iletişiminin kurum güvenliği açısından tehlikeli olabileceği değerlendirilen hükümlülerin yapacakları görüşmeler, kamu düzeninin korunması ile kişi, toplum ve kurum güvenliğinin sağlanması veya suç işlenmesinin önlenmesi amacıyla kurum yönetimi tarafından dinlenebilecek ve elektronik cihazlar da dahil olmak üzere kaydedilebilecek. Kayıtlar, amacı dışında kullanılmayacak ve kanunda açıkça belirtilen haller dışında hiçbir kişi veya kurumla paylaşılmayacak. Bu kayıtlar herhangi bir soruşturma ve kovuşturmayaya konu edilmemiş ise en geç 1 yıl sonunda silinecek. Silme işlemi Cumhuriyet savcısı tarafından denetlenecek.

Kanunla, hükümlülerin ziyaret süresi 1 saatten 1,5 saate çıkarılıyor; tutuklu ve hükümlüler bakımından hasta ziyareti amacıyla verilen mazeret izinleri arasında beklenmesi gereken asgari bir aylık süre şartı kaldırılıyor.

Öte yandan, kadın hükümlünün, 15 yaşını doldurmamış çocuğunun bulunması durumunda, cezasının infazının çocuğun 15 yaşını doldurmasına kadar ertelenebilmesine ilişkin madde, teklif metninden çıkarıldı. AKP Hükümetinin, insan haklarında iyileştirme vadeden infaz paketi lösemi hastası Hakan Dağdeviren'in annesine kavuşma hayalini hüsranla bitirdi. 15 yaşından küçük çocuğu bulunan kadınları cezaevlerinden tahliye edecek madde tasarıdan çıkarıldı. ▶

Kanser hastası Ayşe Özdoğan, cezaevine girmemek için sesini duyurmaya çalışıyor

Gülen hareketine bağlı bir yurttan yöneticilik yaptığı için yargılanan ve aldığı cezası onanan kanser hastası Ayşe Özdoğan, cezaevine gönderilme riskiyle karşı karşıya. Eşi tutuklu olan Özdoğan'ın, hastalığı nedeniyle cezasının ertelenmesi çağrılarını yapıyor. 8 yaşında çocuğu olan Özdoğan, yargılandığı davada 9 yıl 1 ay hapis cezası aldı ve bu ceza Yargıtay tarafından onandı. Özdoğan'a yargılanmasında kendisine isnat edilen suçlar özel bir yurttan yöneticilik yapmak, Bank Asya'da hesabının olması, dernek üyeliği, tanık ifadesi ve bylock mesajlaşma programını kullanması.

Sosyal medyada sesini duyurmaya çalışan Özdoğan, "Bir yıl önce maxciller sinüs teşhisi kondu. Kemik ve doku nakli oldum. Hastalık beynime sıçradı. Yüzde 72 engelliyim. Bu şekilde cezaevinde yaşamak istemiyorum. Bu şekilde cezaevine girersem ölüyorum. Lütfen sesime ses olun." diyerek yardım çağrısında bulunuyor.

Kronos sitesine konuşan Özdoğan'ın ablası Emine Erdem, "Kardeşim 14 Aralık 2019'ta tutuklanmıştı. Birinci ameliyatını olduğunda, kanser teşhisi konulup ilk biopsi mahiyetindeki

ameliyattan sonra tutuklandı, cezaevine götürüldü. 15 gün sonra tahliye olup büyük ameliyatını oldu. Adli tıp raporuyla cezaevinde kalmaz raporuyla tahliye edildi. Bir hafta sonra da ameliyat oldu. 26 Aralık 2019'da tahliye oldu, 2 Ocak 2020'de de ameliyat oldu." diyor.

"CEZAEVİ ŞARTLARINDA HAYATTA KALAMAM"

Ayşe Özdoğan dayanılmaz ağrılar çektiğini ancak 8 yaşındaki oğlunun kendisini daha çok düşündürdüğünü ifade ediyor. Özdoğan, "Eşim cezaevinde, bizden güzel haberler bekliyor. Oğlum 2 gündür kimseyle konuşmuyor. Avukatımla konuşurken, oğlum konuşulanları duydu. 'Anne polisler mi gelecek? Seni mi götürcekler? Babamın yanına mı gideceksin? Sana orada kim bakacak? Ya orda ölürsen?' diye ağlamaya başladı. Çok çaresizim yetkilere sesleniyorum. Cezaevi şartlarında tüm bunlarla başa çıkamam." ifadelerini kullandı.

Özdoğan, devlet bürokratlarından, sivil toplum örgütlerinden ve aktivistlerden sesine kulak verilmesi çağrısında bulunuyor. ▣

Tutuklu askeri öğrenciye ailesinin cenaze törenine katılması için izin verilmedi

Silivri’de tutuklu bulunan askeri öğrenci Murat Can Güney’in annesi ve babasının cenaze törenine katılmasına izin verilmemesi muhalefet partilerinin ve bazı sivil toplum örgütlerinin tepkisine yol açtı.

Samsun’dan Ordu’ya giderken geçirdikleri trafik kazasında anne babasını yitiren Murat Can Güney’in ebeveynlerin Fatsa’da düzenlenecek cenaze törenine katılması konusundaki talebine savcılığın olumlu görüş bildirdiği, ancak talebin jandarma yetkilileri tarafından Covid-19 salgını nedeniyle tedbir alma konusunda zorluk yaşandığı gerekçesiyle reddedildiği belirtildi.

Konuyla ilgili Adalet Bakanlığı’na not gönderdiğini açıklayan Cumhuriyet Halk Partisi (CHP) milletvekili Sezgin Tanrıku sosyal medya hesabından paylaştığı videoda, öğrencinin annesine ve babasına karşı son defa dini, vicdani ve insani bir törene katılma hakkının elinden alındığını söyledi ve “Hiç olmazsa taziye hakkını tanıyın. Böyle subjektif bir kararı olur mu jandarmanın?” ifadelerini kullandı.

Covid-19 salgınına rağmen kongre salonlarında, camide ibadet sırasında binlerce kişinin bir araya gelmesine izin verildiği hatırlatan Tanrıku “Tutuklunun yasal hakkı olan törene katılmasını engelleyip vicdani ve insani suçla anılmayın” diye yazdı. Olaya ilişkin Halkların Demokrasi Partisi (HDP) milletvekillerinden de tepki geldi. HDP Şırnak Milletvekili ve TBMM İnsan Hakları İnceleme Komisyonu ve Anayasa Komisyonu Üyesi Hüseyin Kaçmaz sosyal medya hesabında “Trafik kazasında anne ve babasını kaybetti. Güvenlik gerekçesiyle cenazeye katılmasına izin verilmemesi hukuka ve vicdana aykırı olacaktır” paylaşımında bulundu.

O SADECE BİR ÖĞRENCİ

HDP İstanbul Milletvekili Hüda Kaya da sosyal medya paylaşımında Murat Can Güney için “O sadece bir öğrenci” diyerek güvenlik gerekçesiyle cenazeye katılmasına izin verilmemesi hukuk ve insanlık dışı olduğunu belirtti.

Avrupa Adalet İnisyatifi de “Devlet yetkililerine düşen kin ve nefret duyguları ile değil, akliselim ve vicdanla, insan onurunu üstün tutan hukuka uygun olarak hareket etmek.! Anne ve babasına karşı son görevini yapmasına engel olmayın.!” ifadeleriyle olaya ilişkin tepki verdi. Kara Harp Okulu (Harbiye) öğrencisi Murat Can Güney’in 15 Temmuz darbe girişimi sonrası tutuklanarak Silivri cezaevine gönderilmişti. ▶

Interpol: Can Dündar ile ilgili kırmızı bülten talebini reddettik

Gazeteci Can Dündar hakkında kırmızı bülten çıkarılması talebiyle ilgili konuşan Interpol yetkilisi, daha önce Dündar hakkında aldıkları talebin reddedildiğini, Türkiye’den bu yönde kendilerine yeni bir talep de gelmediğini söyledi.

Euronews’e konuşan Interpol’de görevli bir yetkili, “Daha önce Can Dündar ile ilgili alınan kırmızı bülten talebi INTERPOL Genel Sekreterliği tarafından reddedildi. 9 Haziran tarihi itibarıyla Interpol’e bildirilmiş yeni bir kırmızı bülten talebi yok. Yeni talep geldiğinde, bu özel bir birim tarafından incelenecek. Bu birim, Interpol üyesi ülkelerin tüm kırmızı bülten taleplerini, kurumun kuralları çerçevesinde gözden geçiren bir birim” dedi.

İstanbul 14. Ağır Ceza Mahkemesi, Can Dündar hakkında “silahlı terör örgütüne üye olmaksızın bilerek ve isteyerek yardım etmek” ve “casusluk” suçlamalarından MİT TIR’ları davasından ayrılan dosyası kapsamında tutuklamaya yönelik yakalama emri çıkarılmasına karar vermişti. Yakalama emri kapsamında da uluslararası polis teşkilatı Interpol’den kırmızı bülten çıkarılması için talepte bulunulması da kararlaştırıldı.

Daha önce MİT TIR’ları davası kapsamında Can Dündar için kırmızı bülten talep edilmiş-

ti. Interpol, bazı ülkelerin kırmızı bülteni “siyasi muhalifleri susturmak amacıyla” kullanarak susturalarını kabul etmiyor.

Interpol 1923 yılında uluslararası polis işbirliği sağlamak amacıyla kuruldu. Merkezi Fransa’nın Lyon kentinde bulunan kuruluş, 190 ülkenin üyeliğiyle güvenlik güçlerinin ve adalet birimlerinin sınır ötesi suçluların yakalanması için ortak hareket etmesini hedefliyor.

INTERPOLÜN SEKİZ AYRI BÜLTENİ

Suç ile ilgili bilgilerin değişimini sağlayan uluslararası bültenler sistemi Interpol’ün en önemli fonksiyonlarından biri. Üye devletlerin suç ve suçlular karşısında bilgilendirdiği ve gerektiği zaman yakalama emri talebi ilettiği sekiz ayrı bülten tipi bulunuyor. Bültenler üye ülke Milli Merkez Birimlerinin talepleri doğrultusunda teşkilatın dört dilinde (İngilizce, Fransızca, İspanyolca, Arapça) yayınlanıyor.

Böylelikle uluslararası bülten sistemi ile üye ülkeler arasında uluslararası bağlantı ve faillelerinin yakalanması hedefleniyor. Bununla birlikte, kayıp şahısların bulunması, buluntu cesetlerin kimlik tespiti gibi alanlarda da bültenler yayımlanıyor. ▶

Türkiye AİHM kararlarını yok sayıyor

Bir grup insan hakları örgütü, Avrupa Konseyi'nin Türkiye'nin Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin (AİHM) kararlarına derhal uyması, aksi halde hakkında ihlal davası açılması konusunda ısrar etmesi gerektiği görüşünü savundu.

Açıklamada 7-9 Haziran 2021'de yapılacak Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi toplantısında Türk hükümetinin insan hakları savunucusu Osman Kavala ve Kürt siyasetçi Selahattin Demirtaş'ın derhal serbest bırakılmasını talep eden iki AİHM kararını uygulamadaki başarısızlığının gözden geçirileceği hatırlatıldı.

İnsan Hakları İzleme Örgütü, Uluslararası Hukukçular Komisyonu ve Türkiye İnsan Hakları Dava Destek Projesi yaptıkları açıklamalarda Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi'ni Türkiye'nin yükümlülüklerine ve mahkeme kararlarına uymasını sağlamak için mevcut tüm önlemleri kullanmaya çağırdı.

İnsan Hakları İzleme Örgütü kıdemli hukuk danışmanı Aisling Reidy, "Bakanlar Komisyonu, Türkiye'nin Kavala ve Demirtaş kararlarını uygulamasını sağlamak için her yolu kullanmalı" dedi.

TÜRKİYE'YE İHLAL DAVASI ÇAĞRISI

Aisling Reidy, Bakanlar Komisyonunun izleyeceği yollardan birinin Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi'nin, AİHM'nin Kavala lehine aldığı bağlayıcı karara ve Demirtaş'ın derhal serbest bırakılmasını

karşı çıkması halinde Türkiye hakkında ihlal davası açması olduğunu kaydetti.

Üç insan hakları örgütü, Komisyon'un Kavala'nın serbest bırakılmasını talep eden kararlarına uymadığı için Türkiye hakkında ihlal davası açması için Mart 2021'de yaptığı çağrısını yineledi ve ayrıca Demirtaş'ın derhal serbest bırakılması için ikinci bir karar vermesi çağrısı yaptı.

Açıklamada "Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi ayrıca, Demirtaş'ın serbest bırakılmaması durumunda Eylül oturumunda daha fazla önlem alacağını da açıkça belirtmelidir" denildi.

Açıklamada AİHM'nin 10 Aralık 2019'da, Türk makamlarının Kavala'yı 2017 yılının Kasım ayından bu yana gözaltında tutarak ve insan hakları faaliyetleri temelinde yargılayarak, "bir insan hakları savunucusu olarak Kavala'yı susturma amacını" taşıdıklarına karar verdiği hatırlatıldı.

Benzer şekilde AİHM'nin 22 Aralık 2020'de, Türk makamlarının Demirtaş'ı Kasım 2016'dan beri tutuklu tutarak ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi kapsamında korunan faaliyetleri ve konuşmaları nedeniyle yargılayarak, siyasi faaliyetlerini yürütmesini engellemek, seçmenleri seçilmiş temsilcilerinden yoksun bırakmak, demokratik toplum kavramının özü olan çoğulculuğu yok etmek ve siyasi tartışma özgürlüğünü sınırlamak gibi gizli bir amaç güttüğüne karar verdiği anımsatıldı.

Açıklamada her iki davada da mahkemenin Türkiye'nin tutukluluğu siyasi amaçlarla kullanarak özgürlük hakkını ve diğer hakları ihlal ettiğini ve hükümetlere verilen takdir yetkisini meşru olmayan amaçlarla haklara sınırlamalar getirmek için kötüye kullandığını tespit ettiği belirtildi.

TÜRK YETKİLİLER MAHKEMEYİ YOK SAYIYOR

Bu sembol nitelikteki kararların yasal olarak bağlayıcılığı olduğu belirtilen açıklamada, Türk yetkililer Strazburg'daki mahkemeyi yok saymakla ve Bakanlar Komitesi'nin Kavala ve Demirtaş'ın serbest bırakılması kararını görmezden gelmekle suçlandı.

Türkiye İnsan Hakları Dava Destek Projesi'nden Helen Duffy, "Türk yetkililer Avrupa Mahkemesi'nin yetkisinden sıyrılmak için aynı olguların yeniden sınıflandırılmasına dayanarak Kavala ve Demirtaş hakkında yeni suç davaları açma taktiğini benimsediler" diyerek mahkemenin kararlarına karşı bu "alaycı tutuma" Bakanlar Komitesi tarafından ciddi şekilde karşılık verilmesi gerektiğini kaydetti.

Açıklamada 21 Mayıs'ta Kavala'nın 2013 Gezi Parkı protestolarında oynadığı iddia edilen rolü nedeniyle yeniden yargılandığı, Türk makamlarının bu davayı, Kavala'nın 2016 darbe girişimine ve casusluğa karıştığı iddiasıyla ilgili başka bir davayla birleştirdiği belirtildi, İstanbul 30. Ağır Ceza Mahkemesi'nin, Kavala'nın tutukluluk süresini uzatarak bir sonraki duruşmayı 6 Ağustos'a aldığı hatırlatıldı.

Açıklamada Ankara 22. Ağır Ceza Mahkemesi'nin de Demirtaş'ın davasını aynı veya benzer olguları içermesine rağmen, yeni bir davayla birleştirdiği belirtildi, "Yeni davada delil olarak kullanılan olgular farklı suçlamalarla yeniden sınıflandırıldı" denildi.

SUÇLAMALAR SİYASİ KONUŞMALAR VE TWİTTER MESAJLARI

Açıklamada şu sözlere yer verildi: "İddianamede Demirtaş ve 107 sanık, Türkiye'nin güneydoğusunda 6-8 Ekim 2014 tarihinde meydana gelen ve ölümlerle sonuçlanan protesto gösterileri sırasında yaptıkları siyasi konuşmalar ve atıkları Twitter mesajlarıyla birlik ve beraberliği, devletin toprak bütünlüğünü bozma girişimi, cinayet ve hırsızlık da dahil suçlarla itham ediliyor."

Demirtaş'la birlikte suçlananlar arasında Halkların Demokratik Partisi'nin (HDP) mevcut

ve eski milletvekillerinin de yer aldığı ifade edilen açıklamada, Demirtaş aleyhindeki birleştirilmiş davaların ilk duruşmasının 26 Nisan'da görüldüğü, bir sonraki duruşmanın da 14 Haziran'da görüleceği hatırlatıldı.

TÜRKİYE GÖZARDI EDİYOR

Açıklamada Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi'nin durumun Türkiye'nin Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 46. maddesinde yer alan mahkemenin kararlarını uygulama yükümlülüğünü ihlal ettiğine dikkat çektiği belirtildi.

Açıklamayı yapan üç insan hakları grubu, "Türk mahkemelerinin Kavala ve Demirtaş'ın yasadışı tutukluluklarını uzatmasının Avrupa Mahkemesi'nin derhal serbest bırakılmaları kararını ve Bakanlar Komitesi'nin bu konudaki ısrarcı kararlarını açıkça gözardı etmesi anlamına geldiğini" bildirdi.

Uluslararası Hukukçular Komisyonu'ndan Roisin Pillay, bu kararlara uyulmamasının sadece Türkiye'nin uluslararası hukukla gelen yükümlülüklerine uymaktaki başarısızlığını göstermediğini, Avrupa Konseyi sisteminin Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesini uygulama konusunda karşı karşıya olduğu zorlukları da gösterdiğini kaydetti.

Pillay, "Bu durum sadece Kavala ve Demirtaş'ın haklarını ciddi şekilde etkilemekle kalmıyor, sözleşmenin sistemini daha geniş çaplı olarak etkiliyor. Bakanlar Komitesi bu zorluğun Sözleşme'nin sağladığı prosedürlerle aşılmasını sağlama konusunda gecikmemelidir" diye konuştu.

Açıklamada "Bakanlar Komitesi, Avrupa Mahkemesi kararlarını uygulamayı reddeden bir Avrupa Konseyi üyesi devlete karşı ihlal davası açma yetkisine sahiptir" denildi ve bu yetkinin ilk kez 2017'de Azerbaycan hükümetinin haksız yere hapsedilen muhalif politikacı İlgar Mammadov'u koşulsuz serbest bırakmayı defalarca reddetmesinin ardından kullanıldığı hatırlatıldı.

İhlal davasının Bakanlar Komitesi'nin üçte ikisinin onayını gerektirdiği belirtilen açıklamada süreç başlatıldığında davanın üye ülkenin kararlara uyup uymadığı konusunda görüş almak için AİHM'ye geri döneceği belirtildi. "Mahkeme Türkiye'nin kararları uygulamakta başarısız olduğu kararına varırsa Bakanlar Komitesi Türkiye'nin oy kullanma hakkını kısıtlama ve Avrupa Konseyi üyeliğini durdurma gibi ek önlemler alabilir" denildi. ▶

Türkiye'nin mayıs ayı hak ihlalleri karnesi yine zayıf

Rapora göre;

"yargısız infaz, rastgele ateş açma, dur ihtarı" başlığında 1, cezaevinde ölüm 5, kadın cinayeti 17, iş cinayeti başlığında ise 232 yaşam hakkı ihlali olmak üzere toplam 255 yaşam hakkı ihlali yaşandı.

Cumhuriyet Halk Partisi (CHP) İstanbul Milletvekili Sezgin Tanrikulu, "Mayıs 2021 Hak İhlalleri Raporu"nu açıkladı. Açıklanan rapora göre Türkiye bir kez daha hak ihlalleri karnesi ile sınıfta kaldı.

Rapora göre, "yargısız infaz, rastgele ateş açma, dur ihtarı" başlığında 1, cezaevinde ölüm 5, kadın cinayeti 17, iş cinayeti başlığında ise 232 yaşam hakkı ihlali olmak üzere toplam 255 yaşam hakkı ihlali yaşandı.

219 İŞKENCE VE KÖTÜ MUAMELE

Tanrikulu'nun raporundan öne çıkan başlıklar şöyle: Mayıs ayında 219 işkence ve kötü muamele olayı yaşandı. 3'ü çocuk en az 38 kişi gözaltında ya da gözaltı merkezleri dışında güvenlik güçlerinin işkencesine maruz kaldığını basına açıkladı, suç duyurusunda bulundu, insan hakları örgütlerine başvurdu.

Mayıs ayında düzenlenen eylem ve gösterilerde de en az 181 kişi polisin fiziksel şiddetine maruz kaldı.

Cezaevlerinde ise en az 87 kişi fiziksel/psikolojik şiddete maruz kaldı. Bu kişiler, isteği dışında başka cezaevine gönderildi, sağlık hakları engellendi, beslenme, yatak, sıcak su, iletişim hakları verilmedi.

SİTELERE ERİŞİM ENGELİ VE SOSYAL MEDYA GÖZALTILARI

Rapora göre, aralarında çok sayıda gazetesinin internet sitesinin bulunduğu 19 internet sitesi hakkında erişim kararı verildi. Evrensel Gazetesine Ceren Sözeri imzalı "Vatan destan yazmış halk nefes alamıyor" başlıklı yazı nedeniyle 5 gün ilan ve reklam kesme cezası verildi. Böylece Evrensel'e verilen ilan ve reklam kesme cezaları 103 güne ulaştı.

Mayıs ayında sosyal medya paylaşımları nedeniyle biri çocuk en az 7 kişi gözaltına alındı, 1 kişi (Taylan Kulaçoğlu) tutuklandı.

Polisin zor kullanarak müdahale ettiği basın açıklaması, bildiri dağıtma, protesto eylemi gibi en az 56 etkinlik ve eylemde (1 Mayıs, Furkan Vakfı, Rize/İkizdere, Boğaziçi Üniversitesi) yine en az 618 kişi (394 kişi 1 Mayıs eylemleri) gözaltına alındı, en az 6 kişi tutuklandı. Ay içinde, en az 7 etkinlik, basın açıklaması, toplantı, gösteri, festival, tiyatro ya da film gösterimi valilikler, kaymakamlıklar tarafından engellendi, yasaklandı. Mayıs ayında 4 ilde değişik sürelerle tüm eylem ve etkinlikler yasaklandı. Bu iller Van, Hakkari, Rize ve İzmir oldu.

Rapora göre, ifade özgürlüğü kapsamında 43 ihlal yaşandı. Bu kapsamda, mahkum olan gazeteci, yazar, yayıncı sayısı 1, gözaltına alınan gazeteci sayısı 3, dava veya soruşturma açılan gazeteci sayısı 2, toplatma, ceza, düşünceyi ifade nedeniyle soruşturma/dava açılan 1 iken bu kapsamda tutuklanan sayısı 13, mahkum olan sayısı ise 3 olarak belirtildi.

TOPLANMA VE ÖRGÜTLENMEYE GÖZALTI

Örgütlenme özgürlüğü kapsamında yaşanan hak ihlali sayısı 28 oldu. Basın açıklaması, etkinlik, eylemlerde gözaltına alınanlar, tutuklananların sayısı 624, müdahale edilen etkinlik, basın açıklama sayısı 56, yasaklanan, engellenen etkinlik, gösteri, tiyatro 7, etkinlik ve eylemlerin yasaklandığı il sayısı 4 olarak belirtilirken toplantı, gösteri özgürlüğü kapsamında yaşanan hak ihlali sayısı toplamda 691'i buldu. ▶

Hidayet Karaca

HİDAYET KARACA'NIN EŞİ
ŞULE KARACA

Şule Karaca:

Yıl 2021 bir faniye verilen ceza 1406. Eşim Hidayet Karaca 7 yıldır Silivri de hücrede. İsmiyle müsemma hayatında doğruluktan hiç milim şaşmamış bir insan.

Şule Karaca'dan "1406 yıl cezaya" tepki

Yedi yıldır Silivri Cezaevi'nde tutuklu bulunan Gazeteci Hidayet Karaca'nın eşi Şule Karaca, eşinin Şike davasından 1406 yıl ceza olmasına tepki gösterdi: Eşim hangi saikle şike yapmaya karar vermiştir. Hayatı didik didik edilmiş birinin hangi telefon görüşmesi hangi para transferi bulunmuştur.

Silivri Cezaevinde bulunan Samanyolu Yayın Grubu Başkanı Hidayet Karaca'nın eşi Şule Karaca, eşinin Şike davasından 1406 yıl ceza almasına tepki göstererek, "Eşim olmayan bir toplantıdan ve tutuksuz yargılandığı bir davadan beraat beklerken gelinen nokta korkunçtur" dedi.

Karaca, Twitter üzerinden yaptığı paylaşımda, şu ifadeleri kullandı: "Yıl 2021 bir faniye verilen ceza 1406. Eşim Hidayet Karaca 7 yıldır Silivri de hücrede. İsmiyle müsemma hayatında doğruluktan hiç milim şaşmamış bir insan. Doğuştan hem kendim, eşim ve ailelerimiz Fenerbahçeli. Babamız cami cemaatini bir tek Fener

maçı olunca terk eder. Küçük radyosuna kulağını dayar dinlerdi.

CENNET UCUZ DEĞİL, CEHENNEM DAHİ LÜZUMSUZ DEĞİL

Eşim hangi saikle şike yapmaya karar vermiştir. Hayatı didik didik edilmiş birinin hangi telefon görüşmesi hangi para transferi bulunmuştur. Eşim olmayan bir toplantıdan ve tutuksuz yargılandığı bir davadan beraat beklerken gelinen nokta korkunçtur.

Mahkeme başkanından Hidayet Bey mutmain oldum demiş ve karar aşamasında mahkeme başkanı değişmiştir. Eşim kim ki şike yaptıysa böyle bir toplantı yapıp karar alanlar varsa, Allah belasını versin demiştir. Neticede tanıkların gizli değil gerçek olduğu bir mahkemeyi Kübra hepimizi beklemekte. Zaman ve zemin şunu iliklerimize kadar hissettirdi ki: 'Cennet ucuz değil, cehennem dahi lüzumsuz değil.' ▶

Ahmet Burhan Ataç'ın hayatı İngilizce çizgi roman oldu

O HAL sürecinde birçok hak ihlaline uğrayan Adanalı Ataç ailesinin, kemik kanserinden hayatını kaybeden oğlu Ahmet Burhan'ın hayatı İngilizce çizgi roman olarak yayınlandı.

Tedavi süreci geciktirildiği için 7 Mayıs 2020'de kemik kanseri nedeniyle yaşamını yitiren Ahmet Burhan Ataç'ın hayatı çizgi roman oldu. Çizimlerini Feride Sarıbaş'ın yaptığı 32 sayfalık "The Farewell of Ahmet Burhan Ataç" adlı çizgi romanda Türkiye'deki insan hakları ihlalleri Ahmet'e ve ailesine yaşatılanlar çerçevesinde anlatılıyor.

Anne-babası Gülen Hareketi soruşturmaları kapsamında tutuklandıktan sonra kansere yakalanan ve Almanya'da doğan tedavi imkanı geciktirilen 8 yaşındaki Ahmet Burhan Ataç, bütün Türkiye'nin gözü önünde bile ölüme gönderilmişti. Ahmet'in babası hâlâ Mersin Cezaevinde tutuklu bulunuyor.

The Farewell of Ahmet Burhan Ataç çizgi romanı, merkezi ABD'de olan insan hakları kurumu Advocates of Silenced Turkey'in (AST) çatısı altında bulunan AST Publishing tarafından yayınladı. AST,

Aralık 2020'de Ahmet Burhan Ataç anısına bir fotoğraf yarışması düzenlemişti.

Mart 2021'de gerçekleştirilen fotoğraf yarışmasının ödül programına katılan Ahmet'in annesi Zekiye Ataç, oğlunun resim yapmayı çok sevdiğini, hastalığının en ağır geçtiği dönemlerde bile resim yapmaya devam ettiğini ve tamamlayamadığı resimleri olduğunu belirtmişti.

AHMET UNUTULURSA, YAŞANILAN BU SÜREÇ UNUTULUR

AST, Kara Efe'nin sembolleşen hayat hikayesini unutturmamak ve insan hakları ihlallerine karşı duyarlılık oluşturmak için fotoğraf yarışmasını her yıl düzenleyecek. Ahmet Burhan'a Kara Efe diye hitap eden aktivist Natali Avazyan da "Ahmet unutulursa yaşanılan bu süreç unutulur" demişti.

Altı ayda hazırlanan ve Amazon, Google Books, Google Play gibi büyük dijital platformlarda da yayınlanan çizgi roman, ister basılı olarak ister e-book olarak Amazon'dan temin edilebiliyor. ▶

Human Rights Defenders e.V. (HRD) Derneği

Birleşmiş Milletler Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) en yetkili kuruluş olarak Türkiye'nin hukuka aykırı olarak işten çıkardığı KHK'lıları tespit etmiştir. Bu karar ışığında KHK ile işinden atılan kişilerin görevlerine derhal iade edilmeleri ve haklarının da geçmişe dönük tanzim edilmesi gerekmektedir.

Düşünce ve fikirden harekete...

Türkiye'de 2016-2018 yıllarında yürürlükte olan OHAL döneminde ki resmi rakamlara göre 125.678 kişi ihraç edildi. Şirketlere atanan kayyımların işten çıkardığı ve kapatılan kurumlarda çalışan emekçiler ile birlikte yaklaşık 250 bin kişinin iş akdi feshedildi. Almanya merkezli Human Rights Defenders e.V. (HRD) Derneği Genel Sekreteri, KHK'lı Diplomat Oğuzhan Albayrak ile KHK'lıların durumları ve hakları için uluslararası arenada verilen mücadeleyi konuştuk.

Human Rights Defenders e.V - HRD derneği ne zaman ve nerede kuruldu?

HRD 10 Aralık 2018 tarihinde, yani Dünya İnsan Hakları Günü'nde, Strasbourg'daki Avrupa İnsan

Hakları Mahkemesi önünde kuruluş bildiğimizin okunmasıyla resmi olarak faaliyetlerine başladı. O tarihten bugüne aksiyoner bir şekilde faaliyetlerini sürdürüyor. Almanya merkezli bir derneğiz. Kurucu üyelerimizin çoğu, son dönemde Avrupa'ya gelmiş Türkiye kökenli Avukat, Bürokrat, Akademisyen, Öğretmen ve Emekçilerden oluşmaktadır.

Kuruluş amacınız neydi?

Türkiye'de insan hakları ihlalleri hep vardı. Hükmümler dönem dönem olumlu adımlar atmış olsa da, ne yazık ki hak ihlallerin önüne geçecek sistemik ve kurumsal koruma mekanizmalar hep zayıf kalmıştır. Özellikle son on yılda yaşanan gelişmeler ve 2016 sonrası ele aldığımızda gerek aktivizm gerek

hukuki süreçler bağlamında bir sivil toplum kuruluşu bünyesinde daha etkili bir mücadele yürütülebileceğine kanaat getirdik. Bu düşünceyle, 2016 yılı itibarıyla bir platform nezdinde yaptığımız hukuki mücadeleyi 2018 yılı itibarıyla kurumsal bir kimlik altında devam ettiriyoruz.

Türkiye'deki insan hakları ihlalleri faaliyetlerimizin odağında, Birleşmiş Milletler Evrensel İnsan Hakları Beyannamesi, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ve ilgili uluslararası sözleşmelerde yer alan hak ve özgürlükleri; ırk, renk, cinsiyet, dil, din ve siyasi farklılıklara bakmaksızın savunmaktayız.

Faaliyetlerinizi hangi alanlarda daha yoğun yürütüyorsunuz?

Üzerinde yoğunlaştığımız alanlar kişilik hakları, yaşam hakkı, sosyal ve ekonomik haklar, siyasi haklar, özel hayatın gizliliği, düşünce - kanaat ve ifade özgürlüğü diye özetlemek mümkün.

Yönetim ve İcra Kurullarımız, yukarıda ifade ettiğimiz alanlardaki faaliyetlerimizi aktivizm diyebileceğimiz saha ve bilgilendirme faaliyetleri, kayıt altına alma/raporlama ve son olarak da ulusal ve uluslararası hukuki süreçlerin başlatılması ve takibi üzerine inşa etmektedir. Birbirinden bağımsız ancak birbirine tamamlayan bu faaliyetlerimiz sonucu Türkiye'deki mağduriyetler alanında somut sonuçlar elde ettik.

Örnek verebilir misiniz?

Türkiye'de 2016 - 2018 yıllarında yürürlükte olan OHAL döneminde, yine OHAL Komisyonu'nun rakamlarına göre 125.678 kişi ihraç edilmiş ve bu dönemde ayrıca, şirketlere atanan kayyımların işlerinden çıkardığı veya kapatılan kurumlarda çalışan emekçileri de düşündüğümüzde yaklaşık 250 bin kişinin iş akdinin, Türkiye'nin de taraf olduğu ILO (BM Uluslararası Çalışma Örgütü) 158. No'lu Hizmet İlişkinine Son Verilmesi Sözleşmesi aykırı bir şekilde son verilmiştir. Alanında uzman olan hukukçularımızla birlikte 2017 yılında ILO'ya başvurumuzu tevdi ettik. Bundan sonra KHK mağdurlarının Türkiye'deki uğradıkları haksızlıkları, fişlendikleri için çalışamadıklarını, kimi zaman basit bankacılık işlemlerini dahi yapamadıklarını raporlayarak ilgili kurum, kuruluş ve karar vericilerine ilettik. Ayrıca, mağdurların kendi kalemlerinden yazılan yüzlerce dilekçeyi ILO'ya ilettik. ILO'da sorumlularla görüştük. KHK'lılar için Cenevre'de ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi önünde pek çok saha eylemi gerçekleştirdik.

ILO Yönetim Kurulu'nun 341. Oturumunda (24 Mart 2021 tarihinde) iki ayrı rapor onaylandı. Buna göre, KHK'larla yapılan işten çıkarmalar 158 nolu Sözleşmeye açık bir biçimde aykırı bulunmuştur. Türkiye'nin, KHK'larla yaptığı işten atmaların hukuka aykırı olduğu en yetkili kuruluş olan Birleşmiş

Milletler Uluslararası Çalışma Örgütü (İLO) tarafından tespit edilmiştir. Bu karar ışığında KHK ile işinden atılan kişilerin görevlerine derhal iade edilmeleri ve haklarının da geçmişe dönük tanzim edilmesi gerekmektedir. Konuya ilişkin ayrıntılı bilgilere ve yapılacak hukuki müracaatlarda kullanılacak dilekçelere <https://www.sendikahaklar.com/> web sitesi üzerinden ulaşılabilir.

SON BEŞ YILDA TÜRKİYE İŞKENCE KONUSUNDA ZİRVE YAPTI

- Başka bir odak alanınıza değinmek istiyoruz! Dernek olarak Türkiye'deki işkence vakalarıyla da yakından ilgilendiğinizi ve hukuki mücadele yürüttüğünüzü biliyoruz. Bu konuyu açar mısınız?

Türkiye'de devlet memurlarınca işlenen işkence vakaları hep olmuştur. Askeri darbeler sonrası, 1990'lı yıllarda, Doğu ve Güneydoğu Anadolu bölgelerinde gerçekleşen işkenceler hala hafızalarda tazeliğini koruyor. O günler geride kaldı derken, Türkiye'nin son 5 yılı işkence iddialarının yeniden zirve yaptığı bir dönem oldu.

İçişleri Bakanı Süleyman Soylu'nun "...Türkiye'de işkence yoktur. Var ise istifa etmeye hazırım..." şeklindeki talihsiz açıklamalar sonrasında Türkiye İnsan Hakları Vakfı 1.1.2015 ile 30.4.2021 arasında 4141 kişinin işkence ve kötü muamele gördükleri ge-

rekçesiyle kendilerine başvurduğunu açıklamıştır.

İşkence hiçbir şekilde, hiçbir zaman meşru gösterilemez. İşkenceye ve Diğer Zalimane, İnsanlık Dışı veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesi'nde açıkça, "(1) Her ne olursa olsun, savaş durumu, savaş tehdidi, iç siyasi huzursuzluk veya diğer olağanüstü hal gibi herhangi bir istisnai durum, işkenceyi haklı göstermek için ileri sürülemez. (2) Bir amirin veya bir kamu makamının verdiği bir emir, işkenceyi haklı göstermek için ileri sürülemez..." ifade edilmektedir.

HRD olarak işkence mağdurlarıyla dayanışma içindeki mücadelemizi, alanında uzman hukukçu ve avukatlarımızla sürdürmekteyiz. Türkiye'deki hukuki süreçle başlayarak, Birleşmiş Milletler'in ilgili komite ve raportörlerine veya şartları taşıyorsa Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne iletilmek üzere mağdur dosyalarını hazırlıyoruz. Ve bunlar ücretsiz olarak hazırlıyoruz. Öte yandan, Roma Statüsü kapsamında Evrensel Yargı İlkesi kapsamında işkence mağdurlarının dosyalarını hazırlıyor ve bu hukuki yolu kabul edilen ülkelerin ilgili makamlarına tevdi ediyoruz.

(<https://www.youtube.com/watch?v=nqls40inlQw>)

TÜRKİYE'DEKİ HAK İHLALLERİNDEN AVRUPALI MUHATAPLARIMIZ HABERDAR Uluslararası alanda yapılan girişimlerde neden hemen sonuç alınamıyor? Türkiye'de yaşanan ihlalleri ne kadar duyurabiliyorsunuz?

İnsan hakları savunuculuğu uzun soluklu bir mücadele, bir maraton koşusu gibi esasen. Uluslararası kuruluşların işleyiş kuralları gereği kararlarını hemen verememektedir. İki üç yada bazı durumlarda dört yılda karar çıkabilmektedir. AİHM'de daha uzun süreçleri hesaba katıyoruz. Önemli olan kararlı ve istikrarlı bir şekilde mücadeleye devam etmektir.

Dernek olarak bilgilendirme faaliyetlerimizi Corona döneminde de sürdürdük. Başta Federal Alman Vekilleri, Avrupa Parlamentosu üyelerine, Avrupalı Hükümet temsilcilerine başta olmak üzere, diğer Sivil Toplum Kuruluşu temsilcilerine Türkiye'de meydana gelen hak ihlallerine sürekli bir şekilde duyuruyoruz.

Türkiye'deki insan hakları ihlalleri özellikle Alman ve Avrupalı muhataplarımızca bilinmektedir. Ancak, daha da önemlisi mağdurların kendi mağduriyetlerini uygun bir şekilde, yine HRD veya insan hakları alanında faaliyet gösteren diğer sivil toplum kuruluşlarınınca ilgili kurum ve makamlara iletmeleridir. ▶

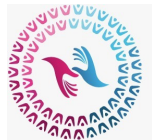
Peaceful Actions Platformu

Aktion
für Flüchtlingshilfe,

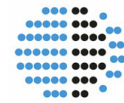

Human Rights Defenders,

Human Rights
Solidarity

Human
Rights Solidarity

INTERNATIONAL
Journalists
INTERNATIONAL JOURNALISTS ASSOCIATION

International
Journalists
Association

Solidarity with Others

dernek
temsilcilerinden
oluşmaktadır.